ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4464 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 25/7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1900 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ՐԷՃԷՊ 1318 ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4464

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։

Ցնդական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԻՆՉՈ՞Ւ

Ճամբորդութեանց այն շարքը զոր շաբաթ օր աւարտեցի, շիտակը սպասածէս աւելի հետաքրքրութիւն առաջ բերաւ։ Ամէն կողմէ նամակներ կը տեղան՝ խնդրելով անունը այդ նշանաւոր հանճարներուն, որոնք աւա՜ղ, մութի մէջ մնացած էին այսչափ երկար ատենէ ի վեր։ Աւելորդ է ըսել որ այդ յայտնութիւնը ընելու չափ վայրագ չպիտի ըլլամ, և ընդհանուր պատասխան մըն է աս բոլոր անոնց որ նամակով նոյն խնդրանքը ըրած էին ինծի։

Եւ արդէն ի՛նչ պէտք կայ այդ աստիճան չար ըլլալու. եթէ խնդիրը քիչ մը քննելու ըլլանք, պիտի տեսնենք որ այդ մարդիկը բնաւ յանցաւոր չեն, այն աւելի կամ նուազ ծանր խենթութեանց համար՝ զորս թուղթին յանձնած են, արձակ կամ ոտանաւոր գրուածքով մը։ Մարդիկը ինքնին աղքատ կարողութեամբ ու տաղանդով, նոյն իսկ կորսնցուցած իրենց մտքին հաւասարակշռութիւնը, այդ վիճակնուն մէջ կրնան բան մը չպրծելու բաղձանքը ունեցած ըլլալ. կարծեմ ոչ ոք իրաւունք ունի ատիկա իրենց արգիլելու, որչափ ատեն որ ատոնցմով ուրիշին գլուխը ուռեցնելու փափաքներ չունենան, և խենթութիւնը աւելի առաջ տանելով հրատարակութեան յանձնել չուզեն բոլոր այդ խայտառակութիւնները։ Ենթադրենք որ ըրին, — ինչպէս որ ըրած էին արդէն։ Ի՞նչ պէտք է ըլլայ ճշմարիտ խմբագրին պարտաւորութիւնը ատանկ պարագայի մը հանդէպ. մերժում, անանկ չէ՞, քանի որ ամէնէն խակ գրողն անգամ իր առաջին գրածէն կը զգացնէ թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ ապագային, և իմ յիշատակածներուս պէս գրուածքներ ալ ոչ մէկ լաւ բան կը զգացնեն իրենց ամբողջութեան մէջ, ոչ մէկ յոյս կու տան ժամանակ մը աւելի բարեփոխելու։ Եւ ահա ճիշտ այդ մերժումն է որուն առաջին առթիւ մը չեն հանդիպած բոլոր անոնք՝ զորս նշանակած էի ճամբորդութեանց այս շարքին մէջ. ամէնքն ալ բաւական թուով հրատարակութիւններ ունին կարգ մը թերթերու մէջ, ամէնքն ալ անորակելի քաջալերանք մը գտած են այս ու այն խմբագրէն, և ատոր վրայ միայն շարունակած։ Յանցաւորը ո՛չ թէ իրենք են, այլ նոյն իսկ այդ քաջալերանքը տուողները, — ոճրագործ քաջալերութիւն մը ինքնին, որուն դէմ ամէն հակազդեցութիւն գովելի պիտի մնայ միշտ, և որ ծնունդ տուած է անհամար ոչնչութիւններու, անթիւ ցաւագարներու։ Ու քանի որ գլխաւոր յանցաւորը մէջտեղն է արդէն, ի՛նչ պէտք կայ ընդհանուրին բերնին ծուխ դարձնել խեղճերու այդ դասակարգը որ անհաշիւ, ապուշ գնահատման մը զոհն է միայն, և զոր ամէն բանէ աւելի արգահատման արժանի պէտք է գտնենք։

Ան ատեն պիտի ըսէք, ինչո՞ւ այս ճամբորդութեանց շարքը. եթէ երբեք չէիք ուզեր ընդհանուրին բերնին ծամոց դարձնել բոլոր ատոնք, ինչո՞ւ հրապարակեցիք իրենց գործը։—Այդ «ինչու»ն է ահա որ պիտի պարզեմ։ Ճամբորդութեանց այդ շարքը սկսելով ոչ թօհաֆ բաներ մը գրած ըլլալու նպատակը ունէի, ոչ ալ զուարճութեան նիւթ մը հայթայթելու այս թերթին ընթերցողներուն. ընդհակառակը իմ նպատակս շատ լուրջ էր, և այդ խայտառակ գրուածքներուն առթիւ ըրած բոլոր դիտողութիւններս ո՛չ թէ ընդհանուր հանգամանքով մը մէջտեղ դրած էի, այլ կերպով մը զանոնք ուղղած էի նոյն իսկ ակնարկուած հրէշային արտադրութեանց հեղինակներուն։ Մանաւանդ որ վստահ էի թէ վայրկեանի մը զուարթ տպաւորութիւնը միայն պիտի կրէիք, և թէ խմբագրութեանց այդ տեսակ յօդուածներ ալ ղրկուիլը գիտնալնիդ ո՛և է շահ մը չպիտի բերէր ձեզի. և այդպէս ընելու համար ունէի իմ պատճառներս, զորս պիտի պարզեմ հիմա։

Մարդ մը երբ կը տեսնէ որ զինքը կը փքացնեն, որչա՜փ ալ գէշ հաւատք ունենայ իր կարողութեան վրայ, կրկին չի կրնար յաւակնոտ մը դառնալէ խուսափիլ։ Կան նոյն իսկ՝ որ իրենց անձը գնահատելն անգամ չեն սորված, և իրենց վրայ կը կազմեն ճիշդ այն գաղափարը՝ զոր ուրիշներ առիթը կ'ունենան յայտնելու։ Արդ, իմ ակնարկած մարդոցս մէջ թէև կան որ առաջին դասակարգին կը պատկանին, ու կան որ երկրորդին մաս կը կազմեն, բայց այդ դասակարգի տարբերութիւնը պատճառ մը չէ որ ամէնքն ալ հաւասարապէս վարակուած չըլլան յաւակնութենէ։ Շատ մը անգամներ առիթը ունեցած եմ հաստատելու այդ յաւակնութիւնը՝ որ յաճախ աչքառու, ցայտուն կերպով երեւան եկած է. անոնց մէջ կը գտնուին անուններ՝ որ տիրական շեշտով մը կը հրամայեն հրատարակել իրենց յօդուածները, առարկելով թէ անոնք գնահատուած են, գովուած են, և ինչո՞ւ չէ, փառաբանուած են այս ու այն ծանօթ անձնաւորութենէն, մինչդեռ ուրիշներ՝ նոյն այդ գնահատման, գովեստին ու փառաբանումին կրթնած, պատգամներ կը տեղան իրենց կողմէ, նոյն իսկ խմբագրական ուղղութեան մը մէջ ոտնձգութիւն ընել ուզելով։ Այդ յաւակնութիւնը խեղդել պէտք էր. ատոր համար էր որ ճամբորդութեանց այս շարքին վրայ մտածեցի. փքացումը, յաւակնութիւնը որչա՜փ ալ խոր արմատ ձգած ըլլան, անբուժելի բաներ մը չեն. այդ ախտերն ալ ժանտախտի, կատաղութեան, կարմրախտին և դեռ չեմ գիտեր ո՛ր հիւանդութեանց պէս իրենց շիճուկը ունին, անզուգական, անվրիպելի շիճուկ մը՝ զոր հին դարերու մարդիկը գտած են, և որ «ծաղրանք» կը կոչուի։ Կը գուշակէիք արդէն, չէ՞։ Եւ ըսէ՛ք, կա՞յ աւելի սքանչելի դեղ մը՝ արմատ բռնած կարգ մը յաւակնութիւններ չքացնելու համար. օրինակի համար իմ մարդիկս. անոնցմէ ամէն մէկը թերեւս քսան կամ աւելի տարիներու գրող մըն է, և այդչափ ատենուան մէջ անոնցմէ գոնէ հարիւր անգամ մը կրնայ դիմած ըլլալ այս կամ այն խմբագրութեան. բնական է որ ամէնքն ալ «բարի եկար» չեն ըսած իրեն. և եթէ եղած են կարգ մը խմբագրութիւններ՝ որոնք գրկաբաց ընդունած են զինքը, հարկաւ գտնուած են ուրիշներ ալ, որոնք աղուոր խրատը տուած են իրեն մէյ մըն ալ չգրելու և ինքզինքը ծիծաղելի չդարձնելու. ի՞նչ եղած է օգուտը. — խեւը խրատ ըսուածին ականջ կու տա՞յ. — մարդը բնաւ հոգը չէ ըրած բոլոր խրատները, բոլոր բարի թելադրութիւնները այդ պարտաճանաչ խմբագրին, և շարունակած է գրել, արտադրել, հատորներ կազմել, երբեմն նոյն իսկ անոնց թիւը մինչեւ վաթսունեօթի հասցնելով. Պատճառը պարզ է. մարդը կարեւորութիւն չէ տուած՝ որովհետեւ գործածուած դեղը ամէնէն թեթեւն է՝ զոր կարելի է սահմանել այդ հիւանդութեանց համար. միշտ ամէնէն զօրաւոր դեղը պէտք է փնտռել ատանկ պարագաներու հանդէպ. և միշտ երբ ամէնէն զօրաւոր դեղը յաւակնութեան ու փքացումին, երանելի ծաղրանքն է, նուրբ, ոչ կոշտ ու չվշտացնող ծաղրանքը, որ այդ հիւանդութեանց միքրոպները կը սպաննէ սքանչելապէս։

Նախորդ տարի էր կարծեմ, մեր ծանօթ գրողներէն մէկը, — որուն սակայն շատ բաներ ներել սորված ենք, — ամէնէն խենթ գրուածքները կը նետէր հրապարակ, չվարանելով ծննդական գործարաններու նկարագրութիւն մը խառնել գրական տեսութեան մը, և կամ մէկին կծծութիւնը փառաբանել վարդերու պուրակի մը նուիրուած քերթուածներու մէջ։ Ան ատեն Մասիսը կը հրատարակէինք Շամտանճեանի հետ։ Առաջքը առնել բոլոր այդ խենթութեանց, քիչ մը ամէնուս պարտքն էր, նոյն իսկ փրկելու համար այն համբաւը՝ զոր ակնարկած գրողս շահած էր անցեալին մէջ. մարդը իր ձեռքով իր գուբը կը փորէր։ Բայց ինչպէ՞ս առաջքը առնել. գրուածները անա՛նկ բաներ էին՝ որ անկարելի էր զանոնք սեղմեցնել քննադատութեան մը սահմաններուն մէջ. ի՞նչ ընել. մանաւանդ որ գրողը, իր համբաւին կրթնած, ականջ չպիտի կախէր մեզի, որ դեռ երեկուան տղաքն էինք գրականութեան մէջ։ Այդ հաւանականութեան հանդէպ ստիպուեցանք գերագոյն դարմանին, ծաղրանքին դիմել, և Բաց Նամակով մը ամէն բան կարգադրուեցաւ։ Քանի մը օր ետքը, ակնարկած գրագէտս, որուն անունը պէտք չունիմ յայտնելու, նամակով մը մեզի կը գրէր թէ անգամ մըն ալ գրիչը ձեռք չպիտի առնէ. բարեբաղդաբար խոստումը բռնեց, և իր մտքին այդ սարսափելի անկումին մէջ իսկ ձեռքով չապականեց գոնէ մէկ մասը այն համբաւին՝ զոր տարիներ առաջուան գրական գործունէութեամբը շահած էր։

Աւելորդ է ըսել որ բաղդատութեան ո՛և է եզր չեմ դներ ճամբորդութիւններուս առարկայ դարձող ցաւագարներուն և իր մէջև. ինք էջեր արտադրած է՝ որոնց մէջ առանց այլ և այլի հանճարի մը նմոյշները կը նշմարուին. բայց պարագան նոյնն է. ինչ կերպով որ մէկը լռած էր, նոյն կերպով ալ միւսները պիտի լռեն. ու կրնաք վստահ ըլլալ, թէ անոնցմէ ոչ մէկն ալ չպիտի ուզէ ասկէ ետքը գրիչը ձեռք առնել՝ «տնկալչախանդահօւր-կուսան-Մանկասար» մը մէջտեղ նետելու համար։

Եւ հոս անգամ մըն ալ կը կրկնեմ թէ այդ մարդիկը յանցաւոր չեն. յանցաւորները միշտ անոնք են իմ աչքիս՝ որ փքացուցած են զանոնք, մէյմէկ յաւակնոտներ դարձուցած են բոլոր այդ խեղճերը՝ որոնք ոճրագործ գնահատման մը առարկայ չըլլալով, թերեւս անձերնուն համար շա՛տ աւելի օգտակար եղող գործի մը յատկացնէին այն ժամանակը՝ զոր իրենց կարողութենէն վեր եղող աշխատութեան մը, գրականութեան զոհած են ի զուր։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՆՕԳՈՒՏ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍՃՈՒՔ, 14 Հոկտ. 1900

Ռուսճուքցի Հայը իր հին զգեստներուն հետ փոխած է նաև կարգ մը սովորութիւններ ալ. դժբաղդութիւնը հոն է սակայն որ, անիկա կը փոխէ միշտ այն բաները զորս պէտք չէր փոխել, ու չի մտածեր բնաւ փոխել այն բաները, որոնք իրօք պէտք էին փոխուիլ։ Հետեւելով եւրոպական ճաշակին, Ռուսճուքցին փոխած է հետզհետէ գլխարկը, շապիկը, մուճակը, վերարկուն և շրջազգեստը. բայց բնաւ չէ փոխած միտքը զոր երբ սրբազան հնութիւն կը պահէ իր նախնի վիճակին մէջ. ու այսպէս անիկա ամէն կարգի մտաւոր, բարոյական ու ֆիզիքական խնդիրներու մէջ կը մտածէ և կը զգայ այնպէս, ինչպէս կը թոյլատրեն իրեն բազմադարեան նախապաշարումները։ Ռուսճուքի մէջն ալ ամէն գաւառային քաղաքներու պէս հայը իր եկեղեցիին բոլորտիքը կը գտնուի. այնպէս որ ամէնէն հեռաւոր հայուն տունէն դէպի եկեղեցի գրեթէ երկու քայլ է. հոն կ'ուղղուէին դեռ ասկէ քանի մը տարիներ առաջ հարս ու փեսաներ պսակուելու համար, շրջապատուած զիրենք յարգող բազմութենէ մը, որ հետոտն և քայլ առ քայլ կը հետեւէր իրենց գնացքին, բան մը որ կարծես վեհութիւն կուտար այդ արարողութեան։ Հիմա սակայն անիկա կառքերով կ'երթայ եկեղեցի ու կառքերով կը դառնայ, յագուրդ տալու համար իր սնափառութեան. բայց եկեղեցին այնքան մօտ է և ճամբան մէկ մասը այնքա՛ն անյարմար ու նեղ, որ դեռ կառքերուն անիւը քանի մը թաւալում չառած հարսնեւորները կը ստիպուին կէս ճամբան վար իջնել ու հետոտն երթալ եկեղեցի. այս կերպով կառք նստիլը կարծեմ վայելում մը չի տար նստողներուն, բայց կուտայ բաւական նիւթական վնաս։ Միջին հաշուով հարսնիքներու հետեւող 35—40 կառքեր կ'ըլլան և այս ամէն կառքերը կը վարձուին 5ական ֆրանքով, որով իւրաքանչիւր հարսնիքի համար հարսնեւորները կառքի համար կը վճարեն 200 ֆրանքի մօտ գումար մը, որ բնաւ բան մը չի ծառայեր. ու տարին հաշուելով 8—10 հարսնիք, կ'ունենանք 1500—2000 ֆր.ի ծախք մը՝ բոլորովին պարապ տեղը եղած։ Ռուսճուքցի հայը ահա այսպէս տարին 1500—2000 ֆր.ի զուր ծախք մը կ'ընէ անտրտունջ՝ յիմար և անօգուտ նորութեան մը հետեւելով. բայց երբ կարգը դպրոցի պիւտճէին կու գայ, խնայող կը դառնայ, շահերու գէշութիւնը մէջտեղ կը նետէ ու փոխանակ կանոնաւոր ու կարող ուսուցիչներ պահելու, վարժարանի դեռ հազիւ աշակերտներով կը բաւականանայ ու մանկապարտէզը բոլորովին կը գոցէ։ Շատ լաւ չէ՞ պիտի ըլլար արդեօք, եթէ գտնուէր խելացի մարդ մըն ալ, որ փոխէր կառքի նորութիւնը, զայն այլեւս հնցած համարելով, և առաջին օրինակը տար դպրոցներու նորութեան՝ աշխատելով զանոնք դնելու այն արժանաւոր վիճակին մէջ, որ կարենայ տալ մաքուր, բնական և հաստատուն կրթութիւն մը՝ ժամանակին զարգացման պայմաններուն և մարդկային բարօրութեան պահանջումներուն համաձայն։

Մ.

ԳԻՒՂԻ ՆՈԹԵՐ

ՔԱՐԵՎՐԱԿ

ԲԱԲԵՐԴ, 30 սեպտ.

Աշնան առաջին ամիսն ենք և արդէն քաղը վերջանալու մօտ է. քանի գործը պարապի, գործողը այնքան անկուշտ կ'աշխատի կարծես. այս հեղձուցիչ տօթին ի՛նչ ոգեւորութիւն, և ի՛նչ տաք՝ զոր արեւը կը ցօղուէ. բայց անոնք յոգնիլ չեն գիտեր, խանձիլը չեն սեպեր, կ'երթայ կու գայ գերանդին իրենց հուժկու ափին մէջ ու վայրկենապէս կը խոնարհին, կը փռուին անկենդան՝ բարձրուղէշ հասկերը տարեկանին (չավդար)։ Անդին մանգաղորներ ցորեն կը քաղեն, մանկամարդ հարսնուկներ ու նորատի աղջիկներ բոլորն ալ, որոնց գեղը վարդ կարմիր կը փթթի դեռափթիթ դէմքերուն վրայ, արեւէն խանձուեր ու կրճուեր է երեսնին խաշած խնձորի պէս, որուն մակերեսի կարմիրը չանհետանար սակայն. ի՛նչ դառն և ի՛նչ տաժանելի աշխատանք, Աստուած իմ, արշալոյսով սկսուած ու վերջալոյսով վերջանալի, միօրինակ ու տաղտկալի աշխատանք։ Շատեր անցորդին խուրձ մը հացահատիկ կը բերեն յարգանքի համար, թէև յարգանքի ըմբռնումը շփոթուեր է հիմայ դրամին հետ, ու քանի մը փարա չորթելու միջոց մը դարձեր է այդ սովորութիւնը։

Հոս խուրձերը բարդ կը զարնեն (32 խուրձը մէկ բարդ է), իսկ հոն վար կ'առնեն, քիչ մը անդին արդէն այդ գործողութիւններէն անցած, կալին մէջ կամին սայրասուր հատիչներուն յանձնած են մանրուելու համար։ Կալը վարող հօտաղները, այդ անմեղ չարաճճիները ի՛նչ ալ աշխոյժով կը քշեն կամերը, բայց դանդաղոլին ալ հարուած կայ, լեզուի կծու հարուած որ այդ լակոտներուն բերնին ծամոցն է դարձած.

Հօ՜օ՜ ավարա ավարա
Որո՞ւն կամն է ավարա,
—. . . (*) ին կամն է ավարա
—. . . (**) ին կամն է ավարա
Մարը գնաց տավարը
Հարը աղտոտեց չալվարը
Հօ՜օ՜օ՜ . . .

Ու յանկերգը որ կը փթթի անգամ մը՝ արձագանգ կը գտնէ բերնէ բերան, կալէ կալ. խեղճ եզները որոնք անընդհատ կալին շրջանը ընելու դատապարտուած են, կը քալեն համբերատար մասսային (երկայն գաւազան, ծայրը սուր) խայթոցներէն մղուած, իրենց կաշկանդուած դունչերը փրփրած, ճերմկցած են բայց տէրերնին անհոգ, անտարբեր, կը քշեն շարունակ, տէրունական «մի՛ կապեսցես զբերան եզին կալոտւոյ»ն՝ «ամուր կապեսցի»ի տեղ ընդունուած է։

* * *

Հասած հացաբոյսերուն ծղօտները չորցած, դեղնած են արդէն, կամին տակ ճզմուել մանրուելէ վերջ՝ ա՛լ աւելի դալուկ ու աղազուն կը դառնան, իրենց ալ հոգեւարքի օրհասը ատ է. «Մինչեւ Խաչ կարտոռա, Խաչէն ետքը կ'երերա» կ'ըսէ գիւղացին քամիին համար, և այդպէս ալ քամիին չյարմարող հասկերը կ'երեւան կը տնտնան հիմայ, քամի չկայ. դէզերը մէյմէկ բլրակ պառկած են, միւս կողմէն անձրեւին վտանգը կայ, ա՛յն անձրեւին, որուն վրայ երբեմն ի՛նչ աղաղատանօք կը դուրգուրայ գիւղացին, և որուն հատիկները մարգարտի հատիկներէն թանկ են իրեն համար. ամէն բան իր եղանակին կը սիրուի, հիմայ երբ կալ ու կուտը գետինն է, երկինքը քչիկ մը ամպոտելուն գիւղացիին աչքերէն թաւալող կայլակները հեղեղ կը կազմեն ու ներսէն սիրտը կ'արիւնի. հիմայ պայծառ արեւ ու բարի քամի պէտք է հասնիլը յարդէն ջոկելու համար։ Քամին այդ նախկին նաւորդներուն Աստուածը, աստուածն է միանգամայն կալերուն և ինչ գիտնանք թէ նախ հողագործը չէ եղեր զայն աստուածացնողը։ Քամիի պզտիկ շշուկ մը իրարանցում մը կուտայ կալերուն. մէկ երկուքը դէզին գլխուն կը հաւաքուին ու հսելիի հարուածները կը սկսին տեղալ, յարդի ցրցնուքը ընելով դէպի վեր բայց միշտ աջ ու առաջ, երբեմն երկու զոյգեր դէմ յանդիման, և վերադարձ մը նոյն ձեւով, նոյն եղանակով յետոյ վերէն վար, այս անգամ դէպի ձախ ու դէպ առաջ և այս կարգը, այս ձեւը, մինչեւ որ հատը յարդէն չզատուի, Մաղորները խոշոն ծանծը կը զատեն ու շահնան կու գայ չափել տասանորդը առնելու համար. ինչ կը հարցնես մեծ տեղը վաշխառուին է նորէն. քիւլէճին, որուն ալ փոխադարձ վաշխառութեան հիմերը արմատ արձակած ըլլան, երկրորդ տեղը բռնած են քաղքենի առեւտրականն ու գիւղական շաքին, նալբանտն ու տէմիրճին։ Վարժապետը, գզիրը, ծխական տէրտէրը, ինչպէս նաև մուրացիկ տէրտէրներն ալ եկած են տոպրակներով։

* * *

Քարեվրակցիները աշխատող են, չարաչար աշխատող. պանդխտութեան մէջ ալ չարքաշ ու սակաւապէտ են միանգամայն և արդէն սովորական է իրենց, կալ ու կուտը վերջանալէն անմիջապէս ետքը երթալ Պաթում, Քարեվրակցւոց Հարաւային Ափրիկէն, ուր մինչեւ գարուն՝ այսինքն երկրագործական աշխատանքի վերսկսումը, քանի մը ոսկի կը դրամնեն։ Այսպէս են Քարեվրակցիք. իսկ հիմա կալին վրայ օրը ամբողջ աշխատանք ու գիշերն ալ դուլ դուր ու դադար չկայ, երկու, կամ առ առաւելն երեք ժամուան քունէ մը զատ. բայց եթէ քիչ մը [illegible] ըլլան երեք քառորդով պիտի կրնան բաժնել իրենց այժմեան տաժանքը մեքենային հետ, որ նաև փրկարար ներգործութիւնը պիտի ընէ իրենց նիւթականին վրայ ալ։ Բայց եթէ Քարեվրակցիներէն այդ մասին մտածող չկայ, ուր էր թէ գոնէ իրենց կրթականին մասին քիչ մը լըրջախոհ գտնուէին։ Այս 150 տնուորնոց գիւղը, որ Բաբերդի ին բազմահայ գիւղերէն մէկն է, քաղաքէն երեք ժամ հեռու կը գտնուի, պզտիկ սարի մը կոթընած ու առուակի մը եզրերուն վրայ շինուած. առջեւը ունի բաւական ծաւալուն դաշտ մը որ գիւղին ջրարբի արտերը կը պարունակէ. գիւղը հին ատեն հազար տնուորնոց աւան մըն է եղեր և Քարեվրակ անունին կը կցէ եղեր Իսկէնտէր Ջիֆթլիկի անունն ալ. գիւղին արտերէն երբեմն թոնիրներ և բնակութիւն ըլլալը ապացուցանող խրեղէններ կը գտնուին, նաև գիւղին վարի ծայրը խարխուլ հին

—)(23)(—

ԺՈՐԺ ԲՐԱՏԵԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Զ.

Նորատի աղջիկը արտակարգ կացութիւններու, դէպքերու սիրահար ու թերեւս թաքուն մտածումէ մը թելադրուած՝ Սըր Ճօի ըսաւ.

—Գո՛ղ մը, ճշմարիտ գո՛ղ մը և կ'ըսէք թէ վարը պարտէզին մէջն է... որքան զուարճալի է զայն տեսնելը... պէտք է ցուցնէք ինծի։

Ճօի ուզածը ատ էր։ Իր ոյժը, իր քաջութիւնը գեղանի Կրասին ցոյց տալու համար, գազաններու գառագեղ մը անգամ պիտի մտնէր անվախ։

—Իրա՛ւ կ'ուզէք որ այդ թշուառականը հոս բերեմ... բայց յետոյ դուրս հանելու է զայն։ Տնեցիները եթէ տեսնեն, ի՜նչ կ'ըսեն...։ Քանի որ կ'ուզէք անպատճառ զայն տեսնել, երթամ հոս բերեմ։

Քանի մը վայրկեան յետոյ Ճօ՝ ոճրագործը շալկած յաղթական կերպով ներս մտաւ սրահէն։ Խեղճիկը ուշաթափած էր, ինքզինքը չէր պաշտպաներ երբեք և ոչ ալ կ'—խատէր կապերը խզել, և եթէ փորձէր իսկ, չպիտի կրնար ազատիլ, այնքան լաւ կաշկանդուած էր։ Ոճրագործին աչքերը կարմիր յակինթի պէս կը շողային՝ մատնելով խորունկ անձկութիւն մը իր ամբողջ էութեան մէջ։

Սըր Ճօ սրահին գորգին վրայ դրաւ մարդը։ Կրաս ոտքի վրայ կայնած հետաքրքրութեամբ կը դիտէր զայն։

—Ճօ քակեցէք իր կապերը և բերնէն հանեցէք թաշկինակը, որպէսզի հասկընանք թէ ի՛նչ պատճառով հոս եկած է այս մարդը։ Զուարճալի բան պիտի ըլլայ հարցաքննիչի դեր կատարելը։

Ճօ էնըրթըն նախ ոճրագործին գրպանները խուզարկեց և ո՛ և է հրազէն չգտաւ. միայն դաշոյն մը կար մէջքը՝ կաշիէ պահարանի մը մէջ դրուած։ Ճօ հնազանդելով Կրասի հրամանին, իր կապերէն արձակեց զայն։ Նորատի աղջիկը մարդասպանի մը զէնքը տեսնելու հետաքրքիր, իսկոյն ձեռքն առաւ զայն։

—Օ՜հ, գոչեց, որքան հետաքրքրաշարժ է հնդկական դաշոյն մը. տեսէք կեղծ ալ չէ. մարքան վրան է։ Դաշոյնին պատեանին վրայ թամուլերէն գրեր կան։

Լորտ Հօդրօբ, Կրասի հայրը երկար ատեն կառավարիչ եղած էր անգլ. Հնդկաստանի գաւառներէն մէկուն։ Կրասի մանկութեան ու պատանեկութեան առաջին տարիները Հնդկաստանի հրակէզ երկինքին տակ սահած էին։ Հետեւաբար Կրաս լաւ գիտէր հնդկական սովորութիւնները և կը խօսէր թամուլերէն լեզուն, զոր զինքը դիեցնող հնդիկ ստնտուէ մը սորված էր։

Ոճրագործը կապերէն արձակուելուն պէս ոտքի վրայ ելաւ մէկ ոստումով։ Քսանըհինգ-քսանըվեց տարու երիտասարդ մըն էր պղնձագոյն, հաստ շրթունքներով ու բոլորովին անմօրուս։ Մազը եբենոսի գոյն ունէին ու դէմքին վրայ կախուած էր։ Ջլագրգիռ ու զօրաւոր մկանունքներու տէր, զարմացումով կը դիտէր Ճօն, անտարակոյս սա հարցումը ուղղելով ինքնին.

—Ի՞նչ այս վիժածն է որ քիչ մը առաջ գիս պիտի խեղդէր և գիս կապելով առաւ հոս բերաւ։

Կրաս, շատ զարմացած չէր դադրեր զայն դիտելէ։

—Բայց հնդիկ մըն է ասիկա... ինչպէ՞ս մտած է Լորտ Ռիչմոնտի բնակարանը, զայն կողոպտելու համար...։

Անծանօթը փայլակնացայտ նայուածք մը ուղղելով Կրասի, մաքուր Անգլիերէնով մը պատասխանեց.

—Կը սխալիք, ես գող չեմ։

Կրաս ուշադրութեամբ նայեցաւ իր առջեւ գտնուող մարդուն, գաղտնիքի մը հոտը առնելով և փնտռելով նշան մը որ կարենայ զինքը ուղիղ ճամբուն մէջ դնել։ Մարդուն տարազը սովորական էր. մութ գոյն կտաւէ լայն թիկնոցակ և տաբատ մը հագած էր. կարճ կօշիկներ անցուցած էր ոտքը և կաշիէ գօտի մը մէջքը՝ պահելու համար այն դաշոյնը, զոր Ճօ վրայէն առած էր։

Մարդը հիմա կատարեալ անտարբերութիւն կը ձեւացնէր, ձեռքերը կախած մարմնոյն երկայնքին և նուաստ գերիի մը կեցուածքն առած։

—Ա՛հ, դուն գող չես մի, ըսաւ Կրաս. որո՞ւ պիտի հաւատացնես։ Ուրեմն ինչո՞ւ համար այս բնակարանին պատէն ներս մտար...։

Մարդը չպատասխանեց բնաւ։ Կարծես թէ անգլիերէն չէր հասկնար։

—Կրնանք արդարութեան յանձնել քեզ։

Մարդուն շրթունքներուն վրայ ժպիտ մը երեւցաւ։

—Կրնային քեզ խեղդել, դուն որ կ'ուզէիր ուրիշները խեղդել։

Ոճրագործը դարձեալ ձայն չհանեց. Կրաս միաքը դրաւ զայն խօսեցնել ինչ որ ալ ըլլայ։ Գիտէր թէ հնդիկ մը ամենածանր տանջանքներու կ'ենթարկուի, բայց խոստովանութիւն չըներ։

—Կորսուէ՛ շուն, ըսաւ Կրաս թամուլերէն լեզուով, մեծ բարկութիւն մը կեղծելով. դուն թշուառական բարիա մըն ես որ աստուածները կ'ուրանաս։ Կորսուէ՛ պի՛ղծ արարած։ Իմ շրթունքներս աղտոտած են քու շնչած օդովդ։

Պէտք է ըսել որ Հնդիկի մը համար ամէնէն մեծ նախատինքն է զայն բարիա կոչել, որ ժողովրդեան ամէնէն գռեհիկ դասակարգին պատկանող մարդիկներէ կազմուած է։

Հնդիկը երբ իր բնավային լեզուն լըսեց, չկրցաւ իր անտարբերութիւնը պահել։ Խոլ ուրախութիւն մը շողաց իր սեւ աչքերուն մէջ. ջղային դող մը պատած էր մարմինը։ Երբ լսեց որ զինքը բարիա կը կոչեն... բոց մը փայլեցաւ իր աչքերուն մէջ, ա՛լ չկրցաւ ինքզինքին տէրը ըլլալ, լեզուն բացուեցաւ և արեւելեան լեզուանիութեամբ մը պատասխանեց.

—Ոչ բարիա եմ ես և ո՛չ ալ գող։ Հոգիս մեռնելէս ետքը, շնագայլի կամ ամէնէն պիղծ շունի մը մարմնոյն մէջ թո՛ղ մտնէ, եթէ ճշմարտութիւնը չեմ ըսեր ձեզի։

Վերջապէս Կրաս յաջողած էր խօսեցնել տալ Հնդիկը ու շարունակելով իր խօսքը թամուլերէն լեզուով, որուն ամէն նրբութիւններուն տեղեակ էր, ըսաւ.

—Ինչո՞ւ համար չես ուզեր խոստովանիլ քու հոս մտնելուդ շարժառիթը։

Հնդիկը չպատասխանեց։

—Ինչո՞ւ համար ուզեցիր խեղդել այս պարոնը, շարունակեց Կրաս, այս անգամ Ֆրանսերէն լեզուով։ Նպատակդ էր իր վրայ գտնուածները կողոպտել։

Հնդիկը այս հարցման պիտի պատասխանէր, երբ Ճօ էնըրթըն ընդմիջեց.

—Ի՞նչպէս յաջողեցաք խօսեցնել այս կապիկը։ Ճշմարիտ յաղթանակ մը տարիք, սիրելի Կրաս։ Ի՞նչ կ'ըսէ ձեզի իր լեզուով։

(Շարունակելի)

(*) Հոս կու տան կամին տէրոջ անունը, Մարգար, Ղուկաս, եայլն։

(**) Նոյնպէս

Ս. Գէորգ եկեղեցիէն որ Նախկին աւանին եկեղեցիներէն ըլլալ կը կարծուի, տարիներ առաջ գտնուած են մեծ ու պզտիկ գինիի կարասներ ու փարչեր։ Այս գիւղը հին ատեն կը վերաբերէր Կամախցի անուանի Սազըր Օղլիներուն։ Հիմա, Ս. Գէորգէն զատ ունին նաեւ քարուկիր փառաշէն եկեղեցի մը, շինուած հանգանակութեամբ կէս դար առաջ, Բաբերդի առաջնորդ Կիւրինցի եկեղեցաշէն Կարապետ վարդապետի օրով ու ջանքով, սակայն իր արտաքին փառաւորութեանն ու հաստատութեանը հակառակ՝ եկեղեցին թաղուած է աղտոտութեան ու փոշիներու մէջ։ Ցաւալի է նաեւ որ հակառակ իրենց քիչ շատ նիւթապէս կարող վիճակին, տեւական վարժարանի մը մասին երբեք հոգ չեն տանիր. յանցանքը սակայն իրենցմէ աւելի մեր Առաջնորդարանին գլխուն կ'իյնայ։

Մէկ քահանայ ունին, Տ. Յովհաննէսը, գիւղին բարքին ու սարքին յարմար քահանայ մը, որ պատմեց թէ գիւղին եկեղեցիին շինութեան համար իր հայրը, վախճանեալ Տ. Մինասին հետ հանգանակութեան համար ճամբորդած է մինչեւ Պոլիս ու Իզմիր, Թոգատ ու Սըվազ, աւելի հաճոյքով ու ախորժով կը պատմէ Թրիպոլիի մէջ քահանայագործելը եւ մասնաւորապէս Ռուսաստան վերջին ճամբորդութենէն հատուկտոր անեկդոտներ։

Յ. ԴԱՐԲԻՆԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ

Կ'ըսուի թէ չինական բարձրաստիճան պաշտօնատարները նորէն ձեռքի տակէ կ'արծարծեն օտարներու դէմ եղած շարժումը։ Զուանկ իշխանը, որ վերջերս աստիճանազուրկ եղաւ, Սի-Նկան-Ֆու գացեր է խնամակալուհիին մօտ։ Հոկտ. 27 թուական հրամանագիր մը զանազան կարեւոր պաշտօններու կոչած է Մանչուներ որոնց ամէնքն ալ յետադիմականներ են։ Աստիճանազուրկ եղած իշխանները կը ստանան իրենց թոշակները։ Այն մեռածները եւ անձնասպանները որոնց անհետացած ըլլալը կը ծանուցանէին Չինացիները, երբ Տէրութիւնները անոնց պատիժը կը պահանջէին, հոս ու հոն կը սկսին երեւան ելլել։ Ատոնց մէկը ինչպէս ծանուցուեցաւ, ոսկին թերթիկի վերածած եւ ինքզինքը թունաւորած է, եւ կամ աւելի ճիշդը սպասաւորը չէզոքացուցած է թոյնին արդիւնքը։ Բէքինի օտար դեսպանները պահանջեր են չինական պատուիրակներէն որոնք Բանկ-Եփի եւ Եու-Հսիէնի մահերը կը ծանուցանէին, ցոյց տալ անոնց մարմինները, որպէս զի հաւատան անոնց մեռնելուն։

—Պայեու զօրավարին նախագահութեամբ կազմուած միջազգային յանձնաժողովին որոշմամբ մահուան դատապարտուած են Բաօ-Թինկ-Ֆուի մեծ արկղակալը, թաթար կառավարիչը եւ չինացի գնդապետ մը, որոնք ամերիկացի ու անգլիացի միսիոնարներու սպանութեան թելադրիչները եղած են։ Այդ երեքը մօտերս պիտի գլխատուին։

—Բաօ-Թինկ-Ֆուի մէջ, հոկտ. 25ին, ութ Պոքսըրներ հրացանի բռնուեցան՝ աւարառութիւն գործած ըլլալնուն համար։ Ատոնց մէկը խոստովանեցաւ թէ միսիոնարի մը կինը չարչարած է։

—Քանթոնի Մանչու փոխարքան արտօնութիւն խնդրեց Հոնկ-Քոնկէն զէնք եւ ռազմամթերք գնելու համար։ Հոնկ-Քոնկի կառավարիչը այդ մասին Անգլիոյ գաղթային նախարարին որոշմանը կը սպասէ։

—Թուան իշխանին համար կ'ըսուի թէ գլուխը ածիլեր եւ վանականի հագուստով Մոնկոլիա փախեր է։

—Նան-Քինի եւ Հան-Քէուի փոխարքաները նորէն խնդրեր են արքունիքէն, պատժել այն իշխանները եւ պաշտօնատարները որոնք նպաստաւորեցին Պոքսըրներու շարժումը։

—Նան-Քինի մեծ վառօդարանին պայթումը որուն հետեւանքով բազմաթիւ զինուորներ սպաննուեցան եւ կարեւոր շէնքեր կործանեցան, Չինու յառաջդիմականներուն մէկ արարքը կը նկատուի։ Չինական պաշտօնատարները ատոնց անունները թէեւ ունին, սակայն դեռ ձերբակալութիւն չէ կատարուած,

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բէքինի մէջ ամերիկեան դեսպանին եւ ամերիկեան նաւազներուն միջեւ դժուարութիւններ ծագած են։ Այս վերջինները՝ հարիւրապետի մը հետ՝ պաշարման ատեն հեռացան դիրքէ մը, զոր քիչ ետքը ուրիշ հարիւրապետ մը դրաւեց՝ միեւնոյն նաւազներուն գլուխը անցած։ Յանցաւոր հարիւրապետը զինուորական ատեանի մը առջեւ պիտի դատուի։ Պաշարման միջոցին Աւստրիոյ դեսպանատան գործակատարը չէ ուզեր Անգլիոյ դեսպանատունը պաշտպանել, վասն զի Սըր Քլոտ Մաքտոնալտի հետ աղէկ չէ եղեր։ Պ. Բիշոն ալ չէ ուզեր Անգլիոյ դեսպանատունը երթալ։

—Բէքինի օտար դեսպանները իրենց վերջին մէկ գումարման մէջ խորհրդակցեր են այն երաշխաւորութիւններուն համար, որոնք պիտի պահանջուին, որպէս զի շփոթութիւնները ապագային չկրկնուին։ Դեսպանները միաձայնութեամբ անհրաժեշտ դատեր են նոր երաշխաւորութիւններ պահանջել, բայց այդ մասին դեռ վերջնական որոշում մը չեն տուած։ Մեծ յոյս կայ թէ ամէն բան պիտի կարգադրուի։ Յապաղման պատճառն է Եւրոպայի հետ հաղորդակցելու միջոցը որ հազիւ տասը օրէն կը կատարուի։

—Եոքոհամայէն նոյեմ. 1 թուականով Թայմզի ուղեալ հեռագիր մը կ'ըսէ. — Ճաբոնի կառավարութիւնը ծանոյց թէ կը հաւանի ֆրանսական առաջարկութիւններուն՝ համիմատ ծանուցագիր մը մատուցանելու համար չինական պատուիրակներուն։ Ճաբոն կը խորհէր թէ այդ ծանուցագիրը տալէ առաջ պէտք է նախնական խորհրդակցութեամբ քննել առաջարկուած վեց կէտերը, բայց որովհետեւ Միքատոյին կառավարութիւնը ամէն բանէ առաջ կ'ուզէ նպաստաւորել Տէրութեանց համաձայնութիւնը, որոշած է իր կարծիքներէն ետ կենալով նախամեծարութիւն տալ Տէրութեանց կարծիքներուն։ Այս տեսութիւններով Ճաբոնի կառավարութիւնը կը հաւանի համիմատ ծանուցագրի մը տրուելուն, պայմանով որ միւս բոլոր Տէրութիւնները միեւնոյն ընթացքին հետեւին։

ԲԱՕ-ԹԻՆԿ-ՖՈՒ

Բաօ-Թինկ-Ֆուէն հոկտ. 26 թուական հեռագիր մը կ'ըսէ.— Իտալական զօրախումբ մը անգլիական հեծելազօրքերու տեղը անցաւ, վասն զի ատոնք արշաւանք մը պիտի կատարեն Պոքսըրները պատժելու համար։ Քանի մը գիւղեր այրուեցան եւ բազմաթիւ Պոքսըրներ սպաննուեցան։ Անգլ. հեծեալ հետազօտիչներ Ի-Չէու Հաուան, առանց ընդդիմութեան հանդիպելու։ Հաստատապէս կ'ըսուի թէ Միս Մորըլ քաղաքէն դուրս սպաննուած է. Այդ կինը անլուր տանջանքներու ենթարկուեր եւ մարմինը յօշօտուեր է։ Ռիչարտսըն զօրավարը, անգլիական զինուորներուն հետ, Լան-Ֆանկէն հոս պիտի գայ հոկտ. 28ին։ Գերմանացիները եւ Ֆրանսացիները ամբողջ ձմեռը Բաօ-Թինկ-Ֆուի մէջ պիտի մնան։ Պատրաստութիւններ կը տեսնուին քաղաքին ամէնէն մեծ տաճարը քանդելու համար։

—Բաօ-Թինկ-Ֆուէն Գերմանիոյ նաւային Դաշնակցութեան ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այդ քաղաքին եւ Բէքինի միջեւ հեռագրական հաղորդակցութիւնները վերահաստատուած են եւ թէ երկաթուղիի գիծին շինութիւնները փութով առաջ կը տարուին ֆրանսական զինուորներու հսկողութեամբ։ Մինչեւ մէկ աստիճան անձկութիւն կը տիրէ իտալական զօրախումբի մը նկատմամբ որ Պոքսըրներուն կողմէ պաշարուած է՝ Բաօ-Թինկ-Ֆուի հարաւային կողմը։ Շիլուն պահակներ ղրկուեցան այդ կողմը եւ կը յուսացուի որ քանի մը օրէն լուր առնուի։

ԳԱՂՏՆԻ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

Պէրլինէն կը հեռագրեն նոյեմբեր 2 թուականով.— Ինչպէս յայտնի է, Գերմանիոյ պաշտօնաթերթը երէկ բացարձակապէս հերքեց այն լուրը թէ Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ պայմանագրութիւնը յաւելուածական գաղտնի յօդուած մը կը պարունակէ։ Հակառակ այդ պաշտօնական զեկոյցին, գերման թերթ մը նորէն կը պնդէ թէ այդ գաղտնի յօդուածը գոյութիւն ունի եւ թէ պաշտօնաթերթին հերքումը լոկ դիւանագիտական հանգամանք մը ունի։ Նոյէ Ցոյչէ Ալկեմայնէ Ցայթունկ իր այս իրիկուան թիւին մէջ կը հերքէ վերոգրեալ գերման թերթին տեղեկութիւնները իբրեւ անհիմն եւ կը յարէ թէ անգլեւգերման պայմանագրութեան բնագիրները ամբողջութեամբ հրատարակուած են Պէրլինի եւ Լոնտոնի մէջ հոկտ. 20ին։

ՉԻՆԱՑԻԻ ՄԸ ՃԱՌԸ

Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն նոյեմբեր 2 թուականով.— Ուաշինկթընի չինական դեսպան Վու-Թինկ-Ֆանկ Բիցպուրկի Քարնէճիի համալսարանին մէջ բանախօսութիւն մը ըրաւ։ Բազմաթիւ ունկնդիրներ դիմած էին հոն, լսելու Վու-Թինկ-Ֆանկը որ ցաւ յայտնեց իր երկրին անհաճոյ շփոթութիւններուն համար, ծանրացաւ պատերազմի չարիքներուն վրայ եւ պահանջեց որ օտար զինուորները հեռանան Չինէն։

ՊԷԼՃԻՔԱՑԻՆԵՐԸ

Պրիւսէլէն նոյեմ. 2 թուական հեռագիր մը կ'ըսէ թէ պելճիքական 480 կամաւորներէ բաղկացած զօրախումբ մը մարտին կամ ապրիլին Չին պիտի երթայ, կատարելու Բէքինէն Հան-Քէու տանող երկաթուղի գիծին պաշտպանութիւնը։ Սպաները եւ ենթասպաները պիտի ընտրուին այն զօրախումբէն, որ ասկէ առաջ կազմուած էր Չին երթալու եւ միջազգային զինուորներուն աջակցելու համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ

Լոնտոն, 1 Նոյեմ. (Մաքէնի թղթակցէն).— Արտաքին գործոց նոր նախարար Լորտ Լանստաունի համար լրագիրները շատ լաւ չեն գրեր։ Միայն մէկ փաստաբան ունի, այն ալ Թայմզն է որ զօրաւոր պաշտպան մը կրնայ համարուիլ։ Միւս լրագիրները հակառակ կը խօսին։ Ազատական լրագիրներուն լեզուին համար կարելի է բացատրութիւն մը տալ, ինչ որ արդարացում ըսել չէ։ Հեռու չէ այն ժամանակը, ուր ընդդիմադիր կուսակցութեան լրագիրները ամէն առտու խմբագրականով մը կը մեղադրէին դահլիճը թէ արտաքին գործերու համար դիւրաբեկ, յարձակողական եւ խռովայոյզ ընթացքի մը կը հետեւի։ Այդ լրագիրները եթէ իրենց խօսքին տէրն են, պէտք է ուրախանան Լորտ Լանստաունը արտաքին գործոց նախարար կարգուելուն համար, վասն զի անուրանալի է որ պահպանողականներու եւ նոյն իսկ ազատականներու կուսակցութեան մէջ ամէնէն նուազ դիւրաբեկ, նուազ յարձակողական ու խռովայոյզ մարդերէն մէկը Լորտ Լանստաունն է։ Ուրեմն ընդդիմադիր լրագիրները բարեացակամութեամբ չէ որ այդ անուանումը կը քննադատեն։ Սա ստոյգ է որ բարեացակամութիւնը եթէ աշխարհի միւս մասերէն անհետանայ, անպահովաբար քաղաքական ընդդիմադիր կուսակցութեան մը մէջէն պիտի չգտնուի։ Նախարարական լրագիրները, բաց ի Թայմզէն, կը բողոքեն ու դժգոհութիւն կը յայտնեն ազատական լրագիրներուն դէմ։ Երբ ըսեմ թէ Սդանտարտ ազգային դժբաղդութիւն մը կ'անուանէ Լորտ Լանստաունի ընտրութիւնը եւ Կլոպ կ'ըսէ թէ երկիրը զայրացած է Լորտ Սոլզպէրիի կողմէ եղած այդ ընտրութեան համար, կարծեմ պիտի կրնամ գաղափար մը տալ երկրակալութեան կուսակից թերթերուն ընթացքին եւ այն եռանդին վրայ, որով կ'ուզեն օտարներու առջեւ փակել կոտրել քաղաքական այն անձնաւորութեան, որ վաղը Անգլիոյ անունով խօսելու պաշտօնը պիտի ունենայ։

Լոնտոն 2 նոյեմ. —Լոնտոնի պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ այս իրիկուն թագուհիին ստորագրութեամբ հրամանագիր մը որ հետեւեալ անուանումները կամ փոփոխութիւնները կը պարունակէ. —Նախարարապետ եւ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Սոլզպէրի անուանուած է նախարարապետ եւ կնքապահ, փոխանակ Կրոս դերակոմսին որ հրաժարած է։ Առեւտրական նախարար Պ. Ռիչի ներքին գործոց նախարար կարգուած է Սըր Մաթիու Հուայթ Ռիտլիի տեղ որ հրաժարած է։ Պատերազմական նախարար Լորտ Լանստաուն արտաքին գործոց նախարար կարգուած է Լորտ Սոլզպէրիի տեղ։ Արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք պատերազմական նախարար կարգուած է փոխանակ Լորտ Լանստաունի։ Գաղթային նախարարութեան խորհրդական Սէլպորնի կոմսը ծովային նախարար անուանուած է Պ. Կօշընի տեղ, որ հրաժարած է։ Նախարարական այս փոփոխութիւնը, որ ինչպէս կ'երեւայ, բաւական ընդարձակ է, քանի որ դահլիճին չորս կարեւոր պաշտօններու հետ վերաբերութիւն ունի, քանի մը կարճ դիտողութիւններու առիթ կու տայ։ Դահլիճէն կ'ելլեն երկու անդամներ՝ Կրոս դերակոմսը եւ Սըր Մաթիու Հուայթ Ռիտլի. այս վերջինը իբրեւ ներքին գործոց նախարար, այնչափ անկանոն կերպով կազմակերպած էր Լոնտոնի կամաւորներուն ընդունելութիւնը որ այնչափ ցաւալի արկածներու պատճառ եղաւ։ Այդ երկու հրաժարեալ նախարարներուն համար անշուշտ գոհացում մը պիտի ըլլայ։ Թագուհիին հրամանագիրը նախարարութեան աստիճանի կը բարձրացնէ երկու երիտասարդ խորհրդականները՝ Պ. Պրոտրիք եւ Սէլպորնի կոմսը։ Անգլիոյ հանրային կարծիքը լաւ ընդունելութիւն մը ըրած կ'երեւայ Պ. Պրոտրիքի անուանման իբրեւ պատերազմական նախարար. Պ. Պրոտրիք, արտաքին գործոց խորհրդական ըլլալէ առաջ, պատերազմական գործոց խորհրդական էր եւ այդ պաշտօնին մէջ բաւական լաւ յատկութիւններ ցոյց տուաւ։ Եռանդուն աշխատող մըն է, կուռ ատենաբան մը, սիրուն եւ քիչ մը հեղինակութիւն ունեցող անձ մըն է եւ այդ պատճառին կը վերագրուի անոր ընտրութիւնը։ Պ. Պրոտրիքի յանձնուած պաշտօնը այս միջոցիս ամէնէն փափուկն է։ Պ. Պրոտրիք թէ՛ աշխատակիցը եւ թէ տեղը պիտի ըլլայ Լորտ Ռոպըրթսի։ Անկէ աւելի հուժկու մարդիկ կարելի է որ ընկճին այդ տեսակ բեռի մը տակ։ Պալով Սէլպորնի կոմսին, անոր անուանումը կ'երեւայ թէ աւելի ընտանեկան պատճառներու արդիւնք է, վասն Լորտ Սոլզպէրիի փեսան է, եւ Պ. Պալֆուրի հետ՝ նախարարապետին ամէնէն նախընտրած աշխատակիցը՝ ընտանիքին յատկութիւնները ունի. կատարեալ ուղղամտութիւն, ընտիր բարեկրթութիւն եւ սիրուն ճարտարախօսութիւն. պակասութիւններ ալ ունի. անուղղայ սկեպտականութիւն եւ քիչ մը պղտոր քաղաքականութիւն։ Աւելի դիւանագէտներուն հետ խօսելու յարմարութիւն ունի, քան թէ նաւեր շինել տալու, բայց ծովային նախարարութեան ծախքերը կատարեալ ուղղամտութեամբ եւ աչալուրջ հսկողութեամբ պիտի կատարէ։ Հաւանօրէն ուրիշ փոփոխութիւններ ալ հետեւին նախարարական փոփոխութեանց։ Պատերազմական գործոց խորհրդական Պ. Ուինտէմ չի կրնար մնալ Պ. Պրոտրիքի հրամանին տակ, վասնզի սովորութիւնը այնպէս կը պահանջէ որ նախարարը երբ Երեսփ. Ժողովին մէջ գտնուի, խորհրդականն ալ Լորտերու Ժողովին մէջ ներկայ ըլլայ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Ուէնթէրսպուրկ, 31 հոկտ.— Անգլիացիները սուիններով վանեցին երկու հարիւր Պոէրներ որոնք Ուէնթէրսպուրկի մօտ բլուր մը գրաւած էին։ Ասոնք կորսնցուցին տասը հոգի որոնց մէկը՝ հրամանատար։ Պոէրները որոնք նահանջելու ատեն Անգլիացիներուն կրակին ենթարկուած էին, քիչ մը վնասուած կ'երեւային։ Անգլիացիները յիսուն հոգի բռնեցին, քանի մը ագարակ քանդեցին եւ արջառներ գրաւեցին։ Հեծելազօրքերը՝ թնդանօթով մը՝ երկրին մէջ պտոյտներ կը կատարեն։ Հեռագրական թելը խզուած է. երկաթուղիի գիծին մէկ մասը քանդուած է։ Քաղաքին հարաւային կողմէ՝ ինը մղոն հեռուն՝ Պոէրներու փոքրաթիւ խումբեր կը տեսնուէին։ Կ'ըսուի թէ շրջակաները 1600 Պոէրներ կան՝ թնդանօթներով. նաեւ 600 Պոէրներ քաղաքէն չորս մղոն հեռուն կը գտնուին։ Պոէրները կը յայտարարեն թէ չեն կրնար հաւատալ անգլիական յայտարարութիւններուն։ Շատերը պատնէշներուն մէջ տարած են իրենց ընտանիքները։

Պէրլին, 2 նոյեմ.—Բրէթորիայէն հեռագիր մը ծանուցած ըլլալով որ Պ. Սէսիլ Ռոտս եւ Ջէբըրտ, իբրեւ բաժնետէր Ափրիկէի հարաւային արեւմտեան Ընկերութեան՝ խոստմ պիտի ընդդիմանան Տամարալանտի մէջ Պոէրներուն բնակութիւն հաստատելուն դէմ, Բոսթ լրագիրը սա դիտողութիւնները կ'ընէ.— «Այնպէս կը խորհինք թէ Գերմանիոյ կառավարութիւնը եթէ պարտաւորուի որոշում մը տալ մեր ափրիկեան գաղթավայրերուն մէջ Պոէրներուն բնակութիւն հաստատելու խնդրին համար, այնչափ նկատողութեան պիտի չառնէ այն պարագան թէ Պոէրները լաւ գաղթականներ կրնան ըլլալ եւ պիտի ուզեն համակերպիլ այն պայմաններուն, որոնք պիտի առաջարկուին երկու կողմի օգտին համար։» Միւս կողմէ Քոլոնիալ Պատ կ'ըսէ թէ Կրոթֆոնթայնի մօտերը գերման ու պոէր բազմաթիւ գաղթավայրեր կան, ուր երկու տարրերը մինչեւ հիմա լաւ ապրած են իրարու հետ, եւ ուր Պոէրները առաջնակարգ ագարակապաններ եղած են։

Վիէննա.—Պոէր բանակին մէջ ծառայած կարգ մը կամաւորներ այսօր Թրիէստ հասան։ Նաւէն ելլելէ առաջ Պոէրներու երգը երգեցին եւ երեք անգամ «Հուրրա՛» գոչեցին Քրիւկէր նախագահին եւ Թրանսվալի համար։ Իւրաքանչիւր կամաւոր Թրանսվալի կառավարութենէն ստացած է ձմեռուան ձեռք մը հագուստ եւ 150ական փր. սպաներն ալ 625ական փր.։

Լուրէնսօ-Մարքէզ.— Բազմաթիւ Պոէր փախստականներ այսօր դէպ ի Թրանսվալ ուղեւորեցան իրենց զօրախումբերուն միանալու համար։

Քրատոք.—Երկաթուղիի գիծը նորէն կտրուեցաւ Էտէնպուրկէն 15 մղոն դէպ ի հիւսիս, բայց շուտով նորոգուեցաւ եւ կառախումբերը քանի մը ժամուան յապաղում մը միայն ունեցան։

Պրիւսէլ.—Տիկն. Լէյտս եւ Թրանսվալի պատուիրակութեան երեք անդամները շուտով Մարսիլիա պիտի երթան հոն սպասելու Քրիւկէր նախագահին ժամանմանը։

—Ընկերվարականները որոնք որոշած էին չմասնակցիլ Քրիւկէր նախագահին ըլլալիք ցոյցերուն, ետ առին այդ որոշումը. պիտի մասնակցին Թրանսվալի նախագահին ըլլալիք ընդունելութիւններուն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Նիւ-Եորք, 1 Նոյեմ. — Պ. Պրայընի կուսակիցները շատ յուզուած են՝ շաբաթ օրը կատարուելիք հանրապետական մեծ թափօրին պատրաստութիւններուն համար։ Այդ ցոյցը կ'երեւայ թէ պիտի գերազանցէ մինչեւ հիմա Մ. Նահանգաց մէջ այդ նպատակով կատարուածները, բայց բնականաբար անկարգութիւններէ ալ զերծ պիտի չըլլան։ Նիւ-Եորքի քաղաքապետութիւնը որ բոլորովին Պ. Պրայընի կուսակից է, անոր պատկերները եւ հանրավարական խորհրդանշանները դնել տուած է հանրապետական թափօրին անցնելիք ճամբաներուն երկու կողմը, նաեւ որոշած է շաբաթ օրը բացօթեայ երեսուներկու միթինկներ կազմել, որպէս զի հանրապետական ցոյցին ազդեցութիւնը հակակշռէ։ Ուրեմն հրաշք մը պիտի ըլլայ որ այդ երկու կուսակցութեանց միջեւ անկարգութիւններ չպատահին։ Պ. Պրայըն որ Նէպրասքա վերադարձած է, չի յուսացուիր որ ընտրութիւններէն առաջ նոր ճառեր արտասանէ. արդէն իր կուսակցութեան խանդավառութիւնը նոր խթանի մը պէտք չունի։ Երկու կողմն ալ գրգռութեան ծայր աստիճանին հասան։ Երէկ երկու մարդեր մեռան՝ ընտրական պայքարներու առթած չափազանց յուզումէն. բայց բարեբաղդաբար մէկը հանրապետականներէն էր եւ միւսը հանրավարականներէն, որով երկու կուսակցութիւնները բան մը կորսնցուցած չեղան։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պավիէրական Պաէրիշ Քուրիէր անուն լրագիրը, որ Միւնիխի մէջ հանրածանօթ եղող եկեղեցականի մը կողմէ կը խմբագրուի, ազդուօրէն կը բողոքէ Ճիզուիթներու վերադարձին դէմ եւ նոյնիսկ կը հաւաստէ որ եթէ նախարարապետը Ճիզուիթներուն դէմ դրուած օրէնքը ջնջէ, Պավիէրական կառավարութիւնը յենելով իր կրօնական մասնաւոր պայմանագրութեան վրայ՝ թոյլ չպիտի տայ որ անոնք Պավիէրայի մէջ հաստատուին։ Պավիէրական թերթը կ'եզրակացնէ թէ Ճիզուիթներուն վերադարձը անկարելի է որչափ ատեն որ անոնք չփոխեն իրենց օրէնքները, արդի գաղափարներուն համաձայն։

—Պէրլինի պատժական դատարանը տարիէ մը ի վեր դատ կը վարէ սեղանաւորի մը դէմ, որ փոքր աղջիկներու պատիւը բռնաբարած ըլլալու յանցանքով ամբաստանուած է։ Արդ ոստիկան մը, որուն յանձնուած էր քննութեան գործը, կը յայտարարէ թէ իր պետը՝ Թիէլ քոմիսէրը 200000 մարք խոստացած էր իրեն, եթէ հաւանէր ամբաստանեալ սեղանաւորին մասին նպաստաւոր տեղեկագիրներ տալ, զայն անմեղ հանելու համար։ Ոստիկանը նաեւ կը յայտարարէ թէ քոմիսէր Թիէլ իրեն ըսած է թէ սեղանաւորին պաշտպան փաստաբանը յայտարարեր է թէ յանցաւորը այն ատեն միայն կրնայ ազատիլ, երբ ոստիկանները իրենց քննութեանց արդիւնքը երեւան չհանելու հաւանին։ Ասոր վրայ փաստաբանը անմիջապէս հրաժարեր է իր փոխանորդ ըլլալը պաշտպանելէ եւ խնդրած է որ երբ վկայ լսուի, այդ ծանր գրպարտութիւնը ջնջելու համար։ Ոստիկանը յայտարարեր է թէ կրնայ ուրիշ յայտնութիւններ ալ ընել եթէ իր պաշտօնական գաղտնապահութեան հետ առնչութիւն չունենային անոնք։ Փաստաբաններէ մէկուն հարցման պատասխանելով՝ ըսեր է թէ մտերմական յարաբերութիւն ունեցած է այն աղջկան հետ, որ բողոքած է սեղանաւորին դէմ։ Դատարանը որոշեց ոստիկանապետէն խնդրել՝ պաշտօնական գաղտնապահութենէ զերծ կացուցանելու համար ոստիկանը։

—Իշխան Արէնպէրկ որ ինչպէս կը յիշուի ասկէ առաջ վայրագութիւններ գործած էր արեւմտեան Ափրիկէի բնիկներուն վրայ, 15 տարուան բանտարկութեան դատապարտուեր է։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ ոստիկանութեան նախարարութեան մէքթուպճիի օգնական Լութֆի պէյի։

—Միզանի կառավարիչ անուանուեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ թաղապետութեան նահանգին Հասան պէյ։

—Էնկիւրիի նահանգին կրթական քննիչ անուանուեցաւ Տիարպէքիրի նահանգին կրթական նախորդ քննիչ Օսման Սըրրի պէյ։

—Վանայ նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ Խարբերդի նահանգին նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Աքիֆ էֆ.ի, որուն յաջորդեց Նիյտէ գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Աթա էֆ.։

—Այտընի նահանգին Գուշ Ատա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Թաւասի գայմագամ Միտհաթ պէյ, որուն յաջորդեց Սանտըգլըի գայմագամ Ալի էֆ.։

—Մէրիգութեան աստիճան տրուեցաւ Սուլթանիէ կայս. շոգենաւուն հրամանատար միրլիվա Մէհմէտ փաշայի։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Գոսովայի նահանգին կուսակալ Րէշատ պէյի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ գեղարուեստից վարժարանին ներքին տեսուչ եւ արձանագործութեան ուսուցիչ Օսկան էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Խարբերդի ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Մէհմէտ Թահիր պէյի։

—Արհեստի շքադրամ՝ Կ. Պոլսոյ մէջ գործարանատէր Ինճիճեան էֆ.ի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Վեհ. Սուլթանը իբրեւ նուէր Ռուսիոյ կայսեր ղրկեց արաբական երեք գեղեցիկ նժոյգներ։

ՊԵՐԼԻՆ ղրկուած օսմ. պատուիրակութիւնը, որուն պետն է կայս. անձնական սպայակոյտին միւշիր Շաքիր փաշա, երէկ Արեւելեան ճեպընթացով մայրաքաղաքս դարձաւ եւ ուղղակի կայս. պալատ գնաց։ Գերմանիոյ կայսրը զանազան պատուանշաններ տուած է օսմ. պատուիրակութեան անդամներուն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ դաշնագրութիւններու յանձնաժողովը՝ զոր կը կազմեն Հաշուակալութեանց Ատեանին նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա, Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյ եւ Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ. ու Հագգը պէյ, երէկ գումարուեցաւ եւ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանոյց հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան թէ հեռագրական գործաբանին հաշիւներուն եւ գործառնութիւններուն համար միշտ պէտք է քննութիւն կատարել։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ կայս. պալատան մէջ եւ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Մատրասի իսլամները 190 ոսկի հաւաքելով նպաստամատոյց յանձնաժողովին ղրկեցին։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. դեսպան Քոսթաքի փաշա Անթոբուլօ, անցեալ հինգշաբթի տեսակցեր է Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԸ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Գերմանիայէն երեք վարպետներ պիտի բերուին Թոփխանէի գործարաններուն մէջ թնդանօթներու շինութեան ձեռնարկելու համար։ Կայս. ուրիշ Իրատէ մը հրամայած է զինուորական յանձնաժողով մը Գերմանիա ղրկել՝ թնդանօթներու շինութեան յատուկ մեքենաներ գնելու համար։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Բէօթէր Լոյտ կիմանայ թէ Պուլկարիոյ մէջ աւստրօ-հունգարական հպատակներու խնդրոյն համար նոյեմբերի վերջերը բանակցութիւններ պիտի կատարուին Վիէննայի մէջ։ Պուլկար կառավարութիւնը քիչ ատենէն պիտի ղրկէ իր պատուիրակները։ Վիէննայի պուլկարական գործակատար Պ. Սըրմաճիէվի ալ պաշտօն պիտի յանձնուի, մասնակցիլ բանակցութիւններուն։

ՓՈՐ-ԷԼԻԶԱՊԷԹԻ (Բարեյուսոյ Գլուխ) օսմ. փոխ-հիւպատոս կարգուեցաւ Սէյետ Մուհամմէտ անուն Աֆղան մը, նախկին քարտուղար Գասէմ Քամրոտիէվ եւ Ընկերութեան՝ Յոհաննէսպուրկի մէջ, Ամսական երկու հազար ղրուշ պիտի առնայ։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը երէկ դատական պաշտօնարանը երթալով տեսակցեցաւ նախարար Աապտիւրրահման փաշայի հետ։

—Յունաց Ս. Պատրիարքը տասը ոսկի նուիրեց ի նպաստ Էյրի Գաբուի հրկիզեալներուն։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ հոկտ. 16էն 22, պատահած մահերուն թիւն է 187, որոնց 1ը՝ կեղծմաշկէ, 6ը՝ թիփոյէ, 18ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ՊԷԼԿՐԱՏԷՆ կը գրեն թէ Սերպիոյ ազգային պանքային արկղակալներէն Պ. Միխայիլ Իլիչ արտասահման փախեր է, կ'ըսուի թէ 150,000 ֆր.ի բաց մը կայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Եւրոպական հրապարակներու վրայ սուսամի եւ կաղինի գիները ինկած են։

— Կեդրոնական Ասիոյ մէջ բամպակի բերքը այս տարի նախորդէն աւելի առատ պիտի ըլլայ։ Ռուսիոյ ճարտարագործութիւնը տարին 15 միլիոն բութ բամպակ կը սպառէ, որոնց 6 միլիոնը կ'առնէ կեդրոնական Ասիայէն։ Այս տարի կը յուսացուի թէ 7-8 միլիոն բութ կարելի պիտի ըլլայ առնել։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը եւ Թնդանօթարանի վերատեսչութիւնը կը քննեն ծրագիր մը որով վաճառական Պօղոնալը Սիւլէյման էֆ. եւ Տրապիզոնլը Ահմէտ էֆ. մենաշնորհ ուզած են որսորդութեան յատուկ արճիճներ պատրաստելու եւ ծախելու համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպանատան գործակատար Պ. Կրիբարիս Բ. Դրան յանձնեց հելլէն կառավարութեան պատասխանը՝ Թուրքեւհելլէն հիւպատոսական պայմանագրութեան համար օսմ. պատուիրակներուն պատրաստած ծրագրին։ Յունական թերթերը կ'ըսեն թէ խնդիրը մօտերս պիտի կարգադրուի երկու կողմին համար գոհացուցիչ եղանակով։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ. Կէշով, երէկ Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՏԱՆԱՅԻ ՆԱՀԱՆԳԸ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ Ատանայի ամէն կողմերուն մէջ դողական ախտը տարածուած է եւ նկատելով որ նահանգին շատ մը տեղերը գտնուած ճահիճներ տենդի եւ զանազան հիւանդութեան պատճառ կ'ըլլան, որոշեց գիտական նորագոյն միջոցները գործածել թէ՛ դողական ախտին ճարակումը արգիլելու եւ թէ այդ ճահիճները մաքրելու համար, նաեւ որոշեց որ Ատանայի նահանգին ամէն կողմերը թաղապետական բժիշկներ գտնուին եւ դողական ախտին դարմանումը ամենամեծ ուշադրութեամբ կատարուի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ժողովին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ բաւական խօսուեցաւ հիւծախտի ճարակմանը վրայ։ Երկու տարի առաջ յանձնաժողով մը կազմուած էր այդ ախտին ճարակումը արգիլելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար. տեղեկագիրներ ալ պատրաստուելով բժշկական լրագրին մէջ հրատարակուած էին, բայց տրուած որոշումները չէին գործադրուած։ Ժողովին անդամները դիտել տուին թէ հոս բնաւ չեն գործադրուիր Եւրոպայի մէջ ձեռք առնուած առողջապահական միջոցները՝ այսինքն վարակեալներուն մեկուսացումը, հագուստներու այրումը եւայլն։ Ժողովականները նաեւ ընդունելով որ ատոնց գործադրութիւնը դժուար պիտի ըլլայ, առաջարկեցին որ գոնէ փողոցներու, թրամուէյներու, շոգեկառքերու եւ հանրային վայրերու մէջ թքնելը արգիլուի։ Բժիշկ մը ըսաւ թէ Սկիւտարի մզկիթներէն մէկին պաշտօնեան մասնաւոր թոշակի մը փոխարէն փողոցի թուքերը կը մաքրէ։ Իզզէտ կ'ըսէ թէ Էվքաֆի պաշտօնեաներ կան արդէն որոնք այդ գործին յատկացուած են։ Ժողովին նախագահը ըսաւ թէ թաշկինակի մէջ թքնելն ալ վնասակար է, վասն զի անոնք երբ լուացուին, լուացարարները կը վարակուին թուքին պարունակած միքրոպներէն։ Այդ պարագան վերջերս հաստատուեցաւ Կլասկոյի մէջ, ուր ամէնէն առաջ ժանտախտէ վարակուողը լուացարար կնոջ մը էրիկը։ Նախագահը օգտակար գտաւ թուղթէ թաշկինակներու գործածութիւնը որոնք կրնան յետոյ այրուիլ։ Ժողովին անդամներէն մէկը յայտարարեց թէ Կ. Պոլսոյ մէջ սքարլաթինը երեւան ելած է։ Տան մը մէջ, ուր վարակուած տղայ մը կար, ուրիշ երկու տղաք ալ վարակուեր են։ Բանկալթիի մէջ այդ հիւանդութենէն մահ մը պատահեր է։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Ատանայի վերաքննիչ ատեանի պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Մէհմէտ Էշրէֆ էֆ.ի ամսական 1500 ղրուշ յատկացուեցաւ՝ իբրեւ անպաշտօն վիճակի թոշակ։

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Զինուորական հանգստեան թոշակի սնտուկին քարտուղարներէն Ազիզ պէյ, առջի օրը, ընտանիքով Սարըեարէն Պէշիկթաշ եկած էր, ուրկէ կառքով Ֆընտըգլը կ'երթար. ճամբան տեսաւ թէ 800 ոսկիի չափ գոհարեղէն եւ դրամ պարունակող պայուսակ մը կորսուած է։

Ակիզ պէյ անմիջապէս Պէշիկթաշի ոստիկանապետ Հասան փաշայի կը դիմէ, որուն հրամանով խուզարկութիւն կը կատարուի և պայուսակը ամբողջ պարունակութեամբը գտնուելով տէրոջը կը յանձնուի։

ՊԱՍՐԱՅԻ վաճառականները խնդրած են Բ. Դուռէն թէ օտար երկիրներ արտածուելիք արմաւները մաքսատան մէջ զանազան տեսակներու չվերածուին, վասն զի դժուարութիւններ կը ծագին։ Քանի մը տարի առաջ Պասրայի վաճառականները նորէն այդ միտքով դիմում ըրած էին Բ. Դրան որ պատասխանած էր թէ արմաւներու մաքսը տեսակին համաձայն պէտք է առնել, հետեւաբար վաճառականներուն խնդիրքը կարելի չէ ընդունիլ, սակայն Բ. Դուռը հրահանգ ղրկած էր որ դիւրութիւններ ընծայուին վաճառականներուն։

ՊԱՀԱԿԱՆՈՑ.—Պէօյիւքտէրէի պողոտային վրայ կառուցուելիք ոստիկան-զինուորներու պահականոցին համար 58,000 ղրուշ ծախք որոշուած է։ Այդ շէնքը պիտի կառուցուի՝ պէլճիական դեսպանատան թարգման Պ. Կիւսթավ Հիւպշի կողմէ նուիրուած գետնի մը վրայ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ, անցի օրը, առտուն, Ռուսական օթելէն հրդեհ ծագելով թէ՛ այդ շէնքը, թէ՛ կիցը գտնուած անգլիական օթէլը և բազմաթիւ տուներ այրեցան։ Եղած վնասը բաւական մեծ է։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկած է հրդեհին պատճառները երեւան հանելու համար։ Ապահովագրական քանի մը Ընկերութիւններ վնասուած են այդ հրդեհէն։ Ռուսական օթէլը, որ Սէլանիկի ամէնէն մեծ ու հոյակապ օթէլն էր, կը գտնուէր Պէյազ Թուլէի պողոտային վրայ՝ երգեցիկ սրճարաններուն մօտ։

ՎԵՐԱԴԱՐՁ.—Կայս. Թիկնապահ Էնվէր փաշա և Սկիւտարի ընդհանուր դատախազի օգնականներէն Մէմտուհ պէյ, որոնք անցեալ օր Էտիրնէ գացած էին, երէկ իրիկուն Կ. Պոլիս վերադարձան։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԷ ոմանք ձեռնհաս պաշտօնարանին դիմած և յայտարարելով որ Տէտէ Աղաճ տարուած և պարկի մէջ շղթուած արմտիքներէն Թրանսիթի ճամբով արտածուելու առթիւ հարիւրին մէկ կ'առնուի, խնդրած են որ այդ տուրքը չգանձուի։

ՊԻԹԼԻՍԻ ու Վանայ դատական քննիչները տեղեկագրած են թէ Մուշ գաւառին Վարդօ գաւառակին բանտին մէջ բանտարկեալներու յատուկ հիւանդանոց չկայ. նաեւ բանտը իրեն յատուկ պահապան չունի։ Գրուեցաւ Ներքին գործոց նախարարութեան որ այդ մասին հարկ եղածը ի գործ դրուի։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ Տէֆթէրտար Մուսթաֆա պէյ Կ. Պոլիս պիտի գայ՝ ելմտական նախարարութեան մէկ հրամանին վրայ։

ՖԻՆԷՐԻ Պատրիարքարանին կողմէ Օլիմբիոթիսայի վանքին հողերու խնդրին համար մատուցուած թագրիրը, յարակից ուրիշ թուղթերու հետ յանձնուեցաւ պետական Խորհուրդին։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Ութսունչորս Կոնիացի և 149 Րումէլիցի իսլամ գաղթականներ երէկ Իզմիտ ղրկուեցան, ուրկէ Էսկիշէհր և Էնկիւրի պիտի երթան՝ բնակութիւն հաստատելու համար։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Եանեայի կուսակալութիւնը Ներքին գործոց նախարարութենէն հրահանգ ուզեց թէ քրիստոնեայ հասարակութենէն անհատ մը երբ կրօնական ըլլայ, կարելի է մետրապոլիտականներու կողմէ տրուած վկայականներու համաձայն արձանագրութեան սումարին մէջ այդ մասին փոփոխութիւն մը ընել և ըստ այնմ նշանակել օսմանիէ թէզքէրէսիներուն վրայ։

ԳՈՆԵԱՅԻ կուսակալը գրեց ձեռնհաս պաշտօնարանին որ նահանգին մէջ Թիֆթիկի այծեր հասցնելու համար Էնկիւրիէն այծեր ղրկուին հոն։

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ վարժարանը պայտարներ պիտի յաճախեն՝ նոր դրութեանց համաձայն իրենց արհեստը կատարելագործելու համար։ Անոնցմէ 8 հոգի արդէն յետ քննութեան վկայական ստացած են։

Պ. ԺԻՒԼ ՊՈՒԱ (արիւսթ) որ Ֆիկարօյի և Ժուռնալի գլխաւոր աշխատակիցներէն է, քանի մը օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի։ Պ. Ժիւլ Պուա Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ բանախօսութիւն մը պիտի արտասանէ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.—Ֆրիտման անուն մարդ մը, երէկ, գերմանական նամակատունէն ծրարիկ մը առնելով գացած ատեն, մաքսային պաշտօնեաներու կողմէ ձերբակալուեցաւ։ Այդ ծրարիկին մէջ Եւրոպայէն բերուած գոհարեղէններ կային։

ՇԻՇԼԻԻ մօտերը արքունի կալուածներու պատկանող գետին մը շնորհուած է՝ ժանտախտի շիճուկի պատրաստութեան յատուկ աշխատանոց մը կառուցանելու համար։

ՄԱԽՍՈՒՍԻԻ Սէլամիք շոգենաւը երէկ իրիկուն Միտիլլի ուղեւորեցաւ՝ Պոլսոյ նաւահանգիստը բերելու համար Սամսոն շոգենաւը որ նոյն կղզիին առջեւ մեքենայի խանգարում մը ունեցած է։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ դատեց մրգավաճառի աշակերտ մը Սիւլէյման անուն որ անցեալ մայիս ամսուն Սիրքէճիի կողմը դարձեալ Սիւլէյման անուն երիտասարդը սպաննած էր, կատակի համար զիրար գետինը գլորելու պահուն։ Մրգավաճառի աշակերտը տակը ճմլելով զայրացած և դաշոյնը քաշելով իր հակառակորդին կոկորդը մխած էր։ Ատեանը մեղապարտ ճանչցաւ Սիւլէյմանը, բայց անոր փաստաբանը, յայտարարելով որ իր փոխանորդեալը 13 տարեկան է, խնդրեց որ օրէնքին տրամադրութեան համաձայն երաշխաւոր առնուի և ծնողքին յանձնուի։ Դատավարութիւնը ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ, տարիքի մասին քննութիւն կատարելու համար։

—Ատեանը երէկ դատեց նաեւ Մեծ Շուկային մէջ օշարակ ծախող Մաճմուտ անուն անձ մը որ ոսկեզօծուած եգիպտական դրամ մը իբրեւ օսմ. երկուքուկէս ոսկինոց քշած էր։ Մաճմուտի այդ արարքը հաստատուած ըլլալով, տասը տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ։

ԳԱՐԱՔԵՕՅԻ կամուրջին վրայ, երէկ, կառքի մը ձողը Համտի անուն մարդու մը կուրծքին զարնուեցաւ։ Համտի գետինը ինկաւ և բերնէն արիւն եկաւ։

ԱԶԴ

Սէնտիքա Կ. Պոլսոյ մէջ գործող Ապահովագրական Ընկերութեանց

Կը ծանուցուի յարգոյ հասարակութեան թէ Կ. Պոլսոյ մէջ գործող հրդեհի ապահովագրական Ընկերութիւնները միաձայն հաւանութեամբ որոշած են միօրինակ սակագին մը գործադրել, յառաջիկայ Նոյեմբեր 1էն (Ն. Տ.) սկսեալ։

Կ. Պոլիս, 27 Հոկտ. 1900 5—5

ԱԶԴ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

38. Սարգիս Գրիգորեան՝ Եվէրէկցի, տարիք 34, աստիճան Թ., թիւ վկայագրի 376։—39. Հիւսէյին էֆէնտի զատէ Իսմայիլ՝ Պրուսացի, տարիք 34, աստիճան Թ., թիւ վկայագրի 377։—40. Միհրան Միքայէլեան՝ Քըլըճ Եալըվաճի, տարիք 20, աստիճան Թ., թիւ վկայագրի 378։—41. Ալի Օսման զատէ Հաֆըզ Մուսթաֆա՝ Գըրթըլարցի (Պիլէճիք), տարիք 27, աստիճան Թ., թիւ վկայագրի 379։—42. Խրիսթօ Քարաքօլա՝ Պոկտանիցացի (Սելանիկ), տարիք 20, աստիճան Թ., թիւ վկայագրի 380։—43. Յակոբ Գարուճեան՝ Պրուսացի, տարիք 22, աստիճան Ժ., թիւ վկայագրի 381։—44. Բէթրօ Մավրօէնի օղլու՝ Միխալըճցի, տարիք 25, աստիճան Ժ., թիւ վկայագրի 382։—45. Փանօս Այվազեան՝ Եէնիճէցի, տարիք 27, աստիճան Ժ., թիւ վկայագրի 383։—46. Իմամ զատէ Մուսթաֆա՝ Սէօլէօզցի, տարիք 28, աստիճան Ժ., թիւ վկայագրի 384։—47. Փիլիպոս Տիմիթրիատիս՝ Միխալըճցի, տարիք 21, աստիճան Ժ., թիւ վկայագրի 385։—48. Օսմանչիզատէ Հաֆըզ Էօմէր՝ Այտոսցի (Էնկիւրիւ), տարիք 26, աստիճան Ժ., թիւ վկայագրի 386։—49. Վանկէլ Թիրօղլու՝ Սիւֆիլցի (Էտիրնէ), տարիք 24, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 387։—50. Անդրանիկ Յուսիկեան՝ Շապին Գարահիսարցի, տարիք 20, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 388։—51. Հաճիօղլու զատէ Ահմէտ՝ Ինէկէօլցի (Պրուսա), տարիք 22, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 389։—52. Յակոբ Յովակիմեան՝ Քէրմասթէցի (Պրուսա), տարիք 21, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 390։—53. Հաճի Եազուպզատէ Եուսուֆ՝ Սէօլէօզցի, տարիք 28, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 391։—54. Ծերոն Խաչիկեան՝ Չէնկիլէրցի, տարիք 22, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 392։—55. Օննիկ Խաչէնեան՝ Պրուսացի, տարիք 35, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 393։—56. Միրիճան Անտոնեան՝ Պրուսացի, տարիք 32, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 394։—57. Խալիլ Հիլմի՝ Պրուսացի, տարիք 28, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 395։—58. Միրիճան Կէօքալաչեան՝ Թօքատցի, տարիք 24, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 396։—59. Ֆէնէրճիզատէ Հիւսէյին Զիհնի՝ Պրուսացի, տարիք 30, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 397։—60. Կարապետ Եաղուպեան՝ Սէօլէօզցի, տարիք 23, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 398։—61. Կրիկորիոս Աչիսիթօղլու՝ Նէվշէհիրցի (Գոնիա), տարիք 23, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 399։—62. Պէրնար Իգնատիոսեան՝ Պրուսացի, տարիք 22, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 400։—63. Լարդան Պասմաճեան՝ Սէօլէօզցի, տարիք 25, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 401։—64. Օհան Յովակիմեան՝ Չէնկիլէրցի տարիք 21, աստիճան ԺԱ., թիւվկայագրի 402։—65. Խօսթրադիոս Հաճի Խրիսթօ՝ Պրուսացի, տարիք 24, աստիճան ԺԱ., թիւ վկայագրի 403։—66. Գարա-Իպրահիմզատէ Ալի Օսման՝ Պիլէճիկցի, տարիք 24, աստիճան ԺԲ., թիւ վկայագրի 404։—67. Զէնօբ Յակոբեան՝ Կէմլիկցի, տարիք 22, աստիճան ԺԲ., թիւ վկայագրի 405։—68. Յովհաննէս Թիւթիւնճեան՝ Ամասիացի, տարիք 23, աստիճան ԺԲ., թիւ վկայագրի 406։—69. Սուրէն Փափազեան՝ Կիւրլէցի, (Պրուսա), տարիք 24, աստիճան ԺԲ., թիւ վկայագրի 407։—70. Գօլաղասիզատէ Րիզա՝ Տրապիզոնցի, տարիք 42, աստիճան ԺԲ., թիւ վկայագրի 408։—71. Սերովբէ Արապեան՝ Կէօլբազարցի (Պիլէճիք), տարիք 37, աստիճան ԺԲ., թիւ վկայագրի 409։—72. Յակոբ Գարաբաչեան՝ Սէօլէօզցի, տարիք 37, աստիճան ԺԲ., թիւ վկայագրի 410։—73. Յովհաննէս Պասմաճեան՝ Պէնլի Կէմլէկցի (Պրուսա), տարիք 33, աստիճան ԺԲ., թիւ վկայագրի 411։—74. Խարալամպօ Վաֆիատիս՝ Պրուսացի, տարիք 24, աստիճան ԺԲ., թիւ վկայագրի 412։—75. Նազարէթ Գարաաճէմեան՝ Զարչամպացի, տարիք 33, աստիճան ԺԳ., թիւ վկայագրի 413։—76. Օննիկ Մինասեան՝ Օրթաքէօյ-Բազարճըգցի, տարիք 20, աստիճան ԺԳ., թիւ վկայագրի 414։—77. Մնճէտտալազատէ Րիզա՝ Տօղանքէօյցի (Պրուսա) տարիք 21, աստիճան ԺԳ., թիւ վկայագրի 415։—78. Անդրանիկ Զալըգեան՝ Կէյվէ-Աղհիսարցի, տարիք 20, աստիճան ԺԳ., թիւ վկայագրի 416։—79. Գաբրիէլ Յովհաննէսեան՝ Եվէրէկցի, տարիք 37 աստիճան ԺԳ., թիւ վկայագրի 417։—80. Հաճի Մանոլաքի Գարագաչօղլու՝ Պրուսացի, տարիք 41, աստիճան ԺԳ., թիւ վկայագրի 418։—81. Հաճիօղլու Խալիլ Իպրահիմ՝ Պրուսացի, տարիք 38, աստիճան ԺԵ., թիւ վկայագրի 419։—82. Օննիկ Շապանեան՝ Պրուսացի, տարիք 21, աստիճան ԺԵ., թիւ վկայագրի 420։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Բ. Ց. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ
Ղալաթիա, Խավեար Խան, թիւ 77
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԸՐՓՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ
6 Նոյեմբեր 1900

Բուկ. պարկ Նոյ. 5.16 Դեկտ.|Յնվ. 5.2
Ցորեն քիլէ Դեկտ. 6/0 3/4 Մարտ 6/2 1/4
Խանուէ գանթար Դեկտ. 37/6
Շաքար » Դեկտ. 9/5 3/4

Ազգային Լուրեր

Կրօնական Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ, զբաղեցաւ ամուսնական խնդիրներով։ Նիստին ներկայ էին Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկ., Տ. Գաբրիէլ և Տ. Յովսէփ եպիսկոպոսները և երեք քահանաներ։ Այս ամուսնական գործերու կարգին մէջ՝ Ժողովը որոշեց Ս. Հայրապետին տեղեկագրել Մկրտիչ Մարտիկեանի ամուսնալուծական դիմումը։—Ռուբէն անունով անձ մըն ալ իր առաջին կինը ձգելով, ուրիշ կնոջ մը հետ կենակցած է, ուրկէ երկու զաւակ ունի։ Այս անգամ անկէ ալ բաժնուելով, ուրիշի մը հետ կենակցած է, որուն հետ ամուսնանալու հրաման կը խնդրէ հիմա, առարկելով թէ իր առաջին օրինաւոր կինն է։ Ժողովը Պատ. Փոխանորդ Սրբազանին մատուցած տեղեկագիրը կարդալէ ետքը, մերժեց այդ արտառոց խնդիրը։ Այս կարգի ուրիշ ամուսնական խնդիրներ ալ քննեց Ժողովը, որոնց մասին տնօրինութիւններ ըրաւ։—Ժողովը լսեց նաեւ Կիլիկիոյ տեղապահ Տ. Կիրակոս եպիսկոպոսի մէկ գիրը, որով կը հաղորդէ թէ՛ Կեդր. Կրօն. Ժողովոյ որոշման համեմատ, կարգալոյծ ըրած է իր Աթոռին Միաբաններէն երբեմն վարդապետ՝ Գաբրիէլ Ս. Ժամէրեանը։

—Երէկ Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը գումարուեցաւ որ պաշտօն ունի որոշել Վեհ. Կայսեր բարեհաճ Իրատէին համեմատ Սուլթանիէի վարժարան ընդունուելիք 10 աղքատ տղաքները։ Այս ուսանողները գիշերօթիկ պիտի ըլլան, և իրենց ուսումը և սնունդը բոլորովին ձրի պիտի ստանան։ Յանձնաժողովը կը կազմեն Ուսումն. Խորհուրդէն Գուրգէն և Հրանտ Ասատուր էֆէնտիները, իսկ Նպաստից Յանձնաժողովէն Պէրպէրեան և Թէլեան Բարթող էֆ.ները։ Յանձնաժողովը որոշեց, այդ 10 աշակերտներէն մէկ քանին Ազգ. Որբանոցէն առնել, իսկ մնացեալները այն աշակերտներուն մէջէն, որոնք կա՛մ Նախակրթարանէ շրջանաւարտի վկայական ստացած են, և կամ շրջանաւարտի քննութիւն տալու կարողութիւն ունին։ Պիտի նախընտրուին յաջողագոյնները և անոնք որոնց կարօտութիւնը վկայեալ ըլլայ իրենց Թաղին Թաղ. Խորհուրդէն։ Այդ քննութիւնը կատարելու համար յանձնաժողովը կրկին պիտի գումարուի յառաջիկայ կիրակի օրը ժամը 7 ին, Ղալաթիոյ խորհրդարանը։ Հետեւաբար խնդրարկուները և ուրիշ փափաքող ուսանողները, որոնք պահանջուած պայմանները ունին, կրնան նոյն օրը որոշեալ ժամուն ներկայանալ քննիչ յանձնաժողովոյ։

—Տնտեսական Խորհուրդը իր անցեալ ուրբաթ օրուան նիստին մէջ մասնաւորապէս զբաղեցաւ կեդրոնական սնտուկին հաշուետումարներու քննութեամբ, եւ յանձնարարեց Կեդր. Համարակալութեան, Պատրիարքարանի հասութից և ծախուց ընդհ. մէկ հաշուեցոյցը պատրաստել, յառաջիկայ նիստին Պատրիարքարանի ելմտացոյցով զբաղելու համար։

—Սոֆիայի մեր Թղթակցէն.— Պաղճեան վարդապետին արարքները օր ըստ օրէ աւելնալու վրայ են։ Ֆեսլեան քահանան տեղեակ Սոֆիայի ժողովրդեան իրեն նկատմամբ տածած ատելութեան, որոշեր է մեկնիլ անկէց, բայց հիմայ վարդապետը չուզեր որ ան մեկնի, որովհետեւ կ'ուզէ որ անպարտ ճանչցուի քահանայ մը, որուն գործած զեղծումը և ապօրինութիւնները եկեղեցւոյ տետրակով և պաշտօնական թուղթերով ապացուցուած են։ Եթէ ժողովրդին և վարդապետին մէջ համաձայնութեան կէտ մը կայ այս օրերս, ա՛ն ալ քահանային հոսկէ մեկնիլը թոյլ չտրուիլն է, որովհետեւ իմացածիս նայելով ժողովուրդն ալ հիմայ որոշած է քահանային օճիքը չձգել մինչեւ որ որբերուն դրամը չգանձուի։ Կառավարութիւնը դեռ առժամեայ մարմինը չվաւերացուց։ Ինչպէս յայտնի է ընտրուած մարմինը լուծելը Պատրիարքարանի իրաւասութենէն կախում ունի. բայց Պաղճեան ծերունի վարդապետը այդ կէտը կառավարութեան ուշադրութենէն վրիպեցնել տալ կ'ուզէ, որ ապազգային գործունէութեան մեծ շրջան մը բացուի իր առջեւ և կարգաւ Պուլկարիոյ միւս քաղաքներուն իրեն ախորժելի չեղող Թաղական մարմիններն ալ լուծելու կարող ըլլայ։ Չգիտենք որ մեր Պատրիարքարանը բազմամեայ լռութիւնը խզելով ե՞րբ պիտի բարեհաճի քանի մը տող գիր ուղղել մեր Թաղ. Խորհրդին և վարդապետին։ Ժողովուրդը ամէն կիրակի պատարագի ատեն իր դժգոհութիւնը ցոյց կուտայ պատարագող քահանային հանդէպ, եկեղեցւոյ տուած տուրքը դադրեցուցած է, դպրոցին գոցուելուն մազ մնացած է, եկեղեցին ահագին պարտքի տակ և երկու վարժուհի ալ անօթի ձգող ու հոս պզտիկ աղա անունով ճանչցուած նախկին Թաղականը անգամ կ'երեւայ թէ վարդապետին արարքներէն գայթակղած է. վերջերս, երբ դպրոցին հոգաբարձութեան երկու անդամները իրեն դիմած են, ըսած է որ մինչեւ որ մեր թեմական գործերը կարգի կանոնի չդրուին, ոչ դպրոցի և ոչ եկեղեցիի դրամ կու տայ։ Եւ հոգաբարձութիւնը, երկու զգայուն և շատ պատուաւոր դիրքի տէր երիտասարդներ, տխուր ազդեցութեան մը տակ ձգեր հեռացեր են մեր պասմաճի պզտիկ ազգային խանութէն։»

Հեռագիր Այսօրուան

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Նոյեմ.—Շանկայէն առնուած հեռագիրներու նայելով ապստամբները կ'ապաստանին Քանթոնի նահանգին մէջ։ Սինկան-Ֆուի մէջ ալ շարժումէ մը կը վախցուի։

ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ.—Այսօր տեղի ունեցաւ Ֆրանսայի Խորհրդարանի նստաշրջանին բացումը։ Ժողովասրահին շէնքին մէջ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէր։ Երեսփ. Ժողովին կ'ատենապետէր Պ. Բօլ Տէշանէլ։ Նախարարութիւնը յայտարարեց թէ կը բաղձայ որ ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ եղած բոլոր հարցապնդումները մէկ անգամէն վիճաբանուին և թէ դաշինքը պատրաստ է անմիջապէս վիճաբանութեանց ձեռնարկելու։ Ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ վիճաբանութիւնները սկսան։ Կը կարծուի թէ յետաձգուած նախկին հարցապնդումներուն վիճաբանութիւնները շաբաթ մը պիտի տեւեն։ Որ և է միջադէպ չպատահեցաւ։

ԱԼԺԷՐԻԱ

ԱԼԺԷ.—Ալժէրիոյ նոր կուսակալ Պ. Ժօնար Ալժէ հասաւ և համակրական ցոյցերով ընդունուեցաւ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Քրիւկէր նախագահը Ճիպութի հասաւ. առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

— Անձրեւները արգելք կ'ըլլան Անգլիացիներուն զինուորական գործողութիւններուն Նաթալի մէջ։ Լորտ Ռոպէրթսի մեկնումը տակաւին անորոշ է։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Ընտրութիւնները շատ ոգեւորուած են։ Արդիւնքները տակաւին յայտնի չեն։

ԻՏԱԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

ՀՌՈՄ.—Կը ծանուցուի թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը Անգլիոյ հետ բանակցութեան մէջ է 325 միլիոն Փրանքի փոխառութիւն մը կնքելու համար, որ պիտի յատկացուի իտալական նաւատորմին վերակազմութեան։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ, 6 Նոյեմ.— Զրոյցի մը նայելով Գերմանացիները մտադիր են տեղ մը ձեռք անցնել Շամէնէի մօտ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսքի Էնվալիտ կը հրատարակէ ռուս կառավարութեան պատասխանը՝ անգլօգերման համաձայնութեան՝ չինական խնդրին համար։ Ռուսիա կը յայտարարէ թէ կ'ընդունի պայմանագրութեան երկու առաջին յօդուածները, յիշեցնելով որ ինք եղած է Չինու ամբողջութեան պահպանումը հռչակող առջին տէրութիւնը, իբրեւ սկզբունք Չինու մէջ իր քաղաքականութեան։ Գալով պայմանագրութեան Գ. յօդուածին, որ այդ սկզբունքի բռնաբարումը կը նախատեսէ, ռուս կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ այդ տեսակ բռնաբարում մը եթէ կատարուի, պիտի պարտաւորուի իր ընթացքը փոխել։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Նախագահական ընտրութեան համար ժողովուրդին մասնակցութիւնը ամէն կողմ մեծ համեմատութիւններ կը ստանայ։ Տէնվէրի մէջ կռիւ մը պատահեցաւ. այդ միջոցին քաղաքապետութեան պաշտօնեայ մը սպաննուեցաւ և ուրիշ ութ պաշտօնեաներ վիրաւորուեցան։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Ռոպէրթս կը հեռագրէ թէ Պօէրներու վհատութիւնը հաստատող աներեւոյթ նշաններու հակառակ, Շթայն նախագահը ամէն ջանք կ'ընէ որպէսզի Պօէրները պատերազմը շարունակեն։

ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը այսօր բացուեցաւ։ Ատենապետը ծանոյց թէ արմատական-ընկերվարական տօքթ. Վաշէլ հարցապնդում կ'ընէ դաշինքին ընդհանուր քաղաքականութեանը վրայ։ Նախարարապետ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի պահանջումով Ժողովը որոշեց անմիջապէս վիճաբանութեան ենթարկել այդ հարցապնդումը։ Պ. Վաշէլ իր հարցապնդումը մանրամասնելով պահանջեց կառավարութենէն ծանուցանել ծրագրուած բարենորոգումները։ Պ. Ռընէ Վիվիանի յայտարարեց թէ ընկերվարականները պիտի ոյժ տան դաշինքին, որչափ ատեն որ կռուի յետադիմութեան դէմ, բայց պիտի պահեն իրենց գործելու ազատութիւնը։ Նախարարապետը պատասխանելով ըսաւ թէ հարկ է նախ ելմտացոյցը քուէարկել և յետոյ վիճաբանել Ընկերակցութեանց օրինական ծրագրին վրայ։ Պ. Վալտէք-Ռուսօ յարեց թէ կառավարութիւնը չի լքաներ Ժողովին ներկայացուցած իր միւս ծրագիրները՝ զինուորական Խորհուրդին և հասոյթի տուրքերուն բարենորոգմանց խնդրին համար։ Նախարարապետը հարցուց թէ Ժողովը համակարծի՞ք է իրեն։ (Բուռն ծափահարութիւններ։) Վիճաբանութեան շարունակութիւնը հինգշաբթի օրուան յետաձգուեցաւ։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

ՊԷՇԹԱ.—Աւստրիոյ և Հունգարիոյ նախարարները արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսին նախագահութեամբ կատարուած գումարման մը մէջ, կատարեալ համաձայնութիւն գոյացուցին Պոհէմիոյ երկաթուղիներու խնդրին համար։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ.—Մատրիտի մէջ և նահանգները խուզարկութիւնները կը շարունակուին։ Այնպէս կը նկատուի թէ ձեռք առնուած ազդու միջոցները նպաստաւոր արդիւնքներ պիտի ունենան։

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՈՖԻԱՅԻ

Դրամագլուխ, պահեստի եւ երաշխաւորութեան գումար 7,590,000 Ֆր.

ՍՈՖԻԱ, . . . Նոյեմ. 1900

Պ. . .

Պատիւ ունինք ծանուցանելու թէ Պ. Բարլ Պիլիկ իր զբաղումներուն պատճառաւ չկրնալով մեր Ընկերութիւնը ներկայացնել Կ. Պոլսոյ մէջ, իր տեղ գործակալ կարգած ենք Պ. ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆԸ, որ արդէն իսկ երկար ատենէ ի վեր ապահովագրական գործերով կը զբաղի հրապարակին վրայ։

Ուստի կը խնդրուի որ հաճիք նկատի առնել թէ 1900 Նոյեմբեր 1էն սկսեալ Պ. ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ մեր ընդհ. գործակալն է Կ. Պոլսոյ մէջ։ Գործակալութեան գրասենեակը կը գտնուի Ղալաթիա, Մերթեպանի փողոց Ճէտիտի խան, թիւ 4։

Հաճեցէք ընդունիլ են...

ՊԱԼՔԱՆ
Ապահովագրական առանձնաշնորհեալ Ազգային Ընկերութեան ընդհ. տնօրէն
ՕԹԹՕ ՊԻԼԻԿ

Կ. Պոլսոյ մեր ընդհ. գործակալութիւնը հրդեհի, փոխադրութեանց, կեանքի ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կը կատարէ շատ նպաստաւոր պայմաններով և կարգադրութիւններով։ Կրկին ապահովագրութեան համար մեր ունեցած զօրաւոր միջոցները և ապահովագրական մեծ Ընկերութեանց հետ ունեցած մեր յարաբերութիւնները թոյլ կուտան մեզ ամէն մեծ գումարներ ընձեռել և փութով վճարելու կորուստները։ Մեր ընդհ. գործակալութիւնը ձեր տրամադրութեան տակ կը գտնուի ամէն կարգի տեղեկութեանց, սակագիններու մասին։

Ընկերութեան դրամատուններն են. ԲՐԷՍԻ ԼԻՈՆԷ, Կ. Պոլսոյ մէջ. ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ՊԱՆՔ, Լոնտոնի մէջ. ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳ. ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ո.	24	15
Ամէնէն բարձր գին	»	24	16 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	15
Րումէլի երկթ. գոց.	Ֆր.	109	75
Ամէնէն բարձր գին	»	110	50
Ամէնէն վար գին	»	109	75
ԲԱՑՈՒՄ 25 Հոկտ.			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սէրի Գ.	Ք. Կ.	24	15 1/2
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	110	12 1/2
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹՈմ.		0	15
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	10
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	25
» ժուիսանս		200	—
« պարտամ.		462	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		490	—
Թրանսվալ		70	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	05
» » » չէք	»	110	03
Փարիզ » »	Ֆր.	22	95
» » » չէք	»	23	79
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	63
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	92
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	04
Բոլ Էմբէրիալ	»	98	20
Քրիմիգ	»	5	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէթալիք	»	98	20
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 6 Նոյեմբեր			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	52
» » 3 1/2 %		101	80
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	67
) գոց.	»	22	65
» » » Բ.	»	—	—
« « « Գ.	»	25	35
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	534	—
Օսմանիէ	»	426	50
Րումէլի երկաթուղի	»	112	—
Օսմ. մաքսատուն	»	511	—
Օսմ. Ռէժի	»	308	—
Պրիօրիթէ Թիւրք 4 %		481	—
Քրէտի Լիոնէ		1088	—
Իտալական Ռանթ	»	95	70
Սպանիական արտաքին	»	67	80
Էժիպսիէն իւնիֆիէ		268	—
Թրանսվալ	»	73	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	100
Ֆրամազգալ	»	3	—
ԼՈՆՏՈՆ, 6 Նոյեմբեր			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		98	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		46	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		22	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.		22	25
Օսմանեան Պանքա		11	43
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		38	—
» Մօնօփօլ		42	—
Պուլկարական 1888		85	50
Էժիպսիէն իւնիֆիէ		103	12
Տօմինիալ		104	—
Թրանսվալ		2	87
Այտըն երկաթուղի		10	—
Փոխառութիւն		25	325
ՎԻԷՆՆԱ, 6 Նոյեմբեր			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	210	60
Րումէլիի երկաթուղի	»	105	—
Օսմ. Ռէժի	»	288	—
ՊՐՈՒՍԷԼ, 6 Նոյեմբեր			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		2	25
Րումէլիի երկաթուղի		110	25
ՊԷՐԼԻՆ 6 Հոկտեմբեր			
Ռուպլը	»	216	75
Րումէլիի երկաթուղի	»	1 0	—
Անատ. երկթ. պարտամուրհակ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	250

Տr. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԸՐ ԲՐ ԻԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան Թողեալ հասոյթներու վարչութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել թէ 1-12,000 առանձնաշնորհեալ և 1-20,000 պարզ արժէթղթերը, որոնց իւրաքանչիւրը 100 Ֆր. կամ 4.40 օսմ. ոսկի կ'արժէ և Բարասուի հանքերուն անանուն Ընկերութեան կողմէ շրջաբերութեան հանուած են, դրոշմաթուղթի տուրքը այդ արժէթուղթերուն ամբողջական գումարին վրայ վճարուած ըլլալով, արժէթուղթերու տէրերը պէտք է ներկայանան Ղալաթիա, Պալըքհանէի տեսչութեան, ուր առանց ծախքի պիտի կատարուին դրոշմաթուղթ փակցնելու կանոնական ձեւակերպութիւնները։ Ընդհանուր Վարչութիւն

21/3 Նոյ. 1900 2—7

ՎԱՐՁՈՒ

Ապարդմաններ կան Շիշլի, Թրամուէյի ճամբուն վրայ, Օսման Պէյի քարաքօլէն անմիջապէս յետոյ։ Իւրաքանչիւր ապարդման կը բաղկանայ 3 և 6 սենեակներէ. ունի նաեւ սպասաւորի և արդուկելու համար սենեակներ։ Յարկին համեմատ 20-55 ոսկի։ Ջուրը առանց փոխարինութեան կը տրուի։

Դիմել դռնապանին։ 18—30

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց
Ղալաթիա, Զիւլֆաւրի փողոց, Սելանիկ խան, թիւ 1—9

Նոր հաստատուած այս մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տօքումա և Թաւրիզայ գործեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քորնիշներ, գետնի մուշամբաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մանճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ԾԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Դ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 200
Կալաթա Սէրայի գպրոցին դէմ

Պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ Բարիզէ վերադարձած է ուսումնասիրելով իր արհեստին նորութիւններն ու նրբութիւնները և հաստատուած է իր նախկին տեղը։ Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի 4—11 (Ը. Թ.), կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատները ձրի

Առաւօտուն խիստ կանուխէն կ'ընդունի նաեւ իր տունը Իւսկիւտար, Իճատիէ թիւ 49։

678 4—20

ՊԱՐՏԷԶԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ!!!

Պաղչէ Գափու Պին Պիր չէշիտ վաճառատան կողմէ վերջերս հրատարակուած բանջարեղէնի, ծաղիկներու, հունտերու, ծաղիկի սոխերու, արհեստական աղբերու և այլնի նկարագրիչ և հրահանգիչ քաթալօկը ի գին 2 ղրուշի կը ծախուի։

Վերոգրեալ ապրանքներէն առնողներուն ձրիաբար կը տրուի։

ՍԿՈԴԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888

Պարոնայք Սգոդ եւ Պոուն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդի օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօրու ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն։

Տr. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՌԻՒՄԱԹԻԶՄԷ ՏԱՌԱՊՈՂԻ ՄԸ ՆԱՄԱԿԸ

Ազնիւ ընթերցողք,

Ձեզի ծառայութիւն մատուցանելու նպատակով գրեցի այս կարեւոր նամակս, ուշադրութեամբ կարդացէ՛ք կ'աղաչեմ։

Ես՝ ռիւմաթիզմի տանջանքներէն յուսահատած դժբախտ մըն էի, կեանքիս մեծագոյն մասը, ցաւերով, խոստումներով, խիթերով կ'անցնէի, յուսահատելու աստիճան տառապանքով։ Շատ անգամ անդամալոյծի երեւոյթ կ'առնէի, անկարող կ'ըլլայի աջէն ձախ դառնալ. թեւերս, թիկունքս ու սրունքներս կը փատնային, այնչափ սաստկութեամբ կ'ազդէր ռիւմաթիզմը ամբողջ կազմուածքիս վրայ։

Մեծահռչակ բժիշկ մը որ ռիւմաթիզմի (յօդացաւի) մասնագէտ էր, ՏՕՔԹ. ԼԱՄՕՐ ԱՐԻՒՆ ՇԻՆՈՂ ԵՒ ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՑԻՆ ՊԱՆԵՕԻ ԴԵՂԸ յանձնարարեց ինծի։ Ես որ բազմաթիւ փորձերէ յուսահատած էի, թէեւ քիչ մը կասկածով բայց վերջապէս շիշ մը գնեցի։ Դեղը սուղ թուեցաւ աչքիս, բայց առաջին պանեօն ընելուս պէս, ցաւերս հոն դադրեցան ու սկսայ ազատ շունչ առնել։ Յետոյ ամէն երկու օրն անգամ մը 40 աստիճան տաք ջուրի մէջ կէս ժամ չափ պանեօ կ'ընէի ՏՕՔԹ. ԼԱՄՕՐ ԱՐԻՒՆ ՇԻՆՈՂ ԵՒ ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՑԻՆ ՊԱՆԵՕԻ ԴԵՂՈՎ, Տասներկուերորդ պանեօն կատարելապէս բժշկուեցայ և հիմայ այն տունէն ի վեր ողջ առողջ հանգիստ կեանք կը վարեմ, միայն ամիսը մէկ պանեօ կ'ընեմ, հիւանդութեան վերադարձին դէմ նախազգուշութեան համար։ Այս առաւելութիւնները վայելելով, համոզուած եմ որ ռիւմաթիզմի ամէնէն աժան դեղը ՏՕՔԹ. ԼԱՄՕՐ ԱՐԻՒՆ ՇԻՆՈՂ ԵՒ ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՑԻՆ ՊԱՆԵՕԻ ԴԵՂՆ է, որովհետեւ հիւանդութիւնը հիմնապէս կը բուժէ։

Նիս 1899 մարտ 15 ԱԼՊԵՐ ԺՈԶԷՖ

Տօքթ. Լամօրի արիւն շինող հակառիւմաթիզմային պանեօի դեղը, ամէն մեծ դեղարաններու և դեղավաճառանոցներու մէջ կը ծախուի։ 652 5—30

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 24 6 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի։
Գշ. 25 7 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10էն միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրեթ, Բերութ-Եաֆա, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քրետ)։
Եշ. 26 8 Օտէսա ժամը 10էն միջօրէէն առաջ
Եշ. 26 8 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1էն յետ միջօրէի։
Ուր. 27 9 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի։ 523

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Նոյ. 7ին Առմէնի, Սամսոն, Տրապիզոն Պաթում և Նովօրոսիսք։

Ճամբու ուղղակի Բաթումի համար. Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՐՃԵԱՆ

ՔԻՆՔԻՆԱ ՎԻՔԹՈՐԻԱ
QUINQUINA VICTORIA

ԱՆՆՄԱՆ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ ԴԵՂ — ԶՕՐԱՒՈՐ ՆՈՐՈԳԻՉ

ENTREPOTS GÉNÉRAUX DE LA Cie

Ամենամեծ առաւելութիւններ ունի մինչեւ այսօր ծրագրուած ճանչուած բոլոր քինքինաներուն վրայ։

Սեփականութիւն
Իտալական եւ Ֆրանսական Ընկերութեան
ՆԷՕՑԵԼ-ՓԱՐԻԶ
Անանուն ընկերութիւն 1,000,000 Ֆր. դրամագլխով

Պոլսոյ մէջ վաճառողներ
Ա. Նէմլէյեան — Պոլիս
Մ. Ֆրանկուլի, Բասամ ու նըօրօր — Բերա
Տ. Աճիսոնըլեան, մախառանդ փողոց, Ղալաթիա
Ժ. Կարին, Քէօբրիւ Պաշի — Օրթաքէօյ, Պոմքոա

Գործակալ արեւելքի համար. — ՄԻՇԷԼ ՄԱՎՐՈՔՈՐՏԱԹՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Քէօշէ օղլու խան

Կը գտնուի նաև բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։ 19—24

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ — ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պղպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը յարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շիտակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին առեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիօնին դիմաց Թիւ 13։

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իփօֆօսֆիթը։ Խիստ համեղ է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՏԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՌԻԼ 531

ՏՈՔԹՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ
Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալպատ։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՏԻԶ ՕՂԻՆ

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ ոգելից ըմպելիներու գործարանին մէջ, Թիւ 69 Մումհանէ՝ Ղալաթիա, կը ծախուի Պրուսայի ընտիր տիզ օղին, առաջին տեսակին մէկ կալօնը 15 ղրշ.ի, երկրորդ տեսակը՝ մէկ կալօնը 12 ղրշ.ի։ Ընտիր տեսակէն մաստիքա, կալօնը 17 ղրշ.ի, երկրորդ տեսակը՝ կալօնը 13 ղրշ.ի։

Ցորդոյ հասարակ թիւնը անգամ մը եթէ փորձէ այս ըմպելիներէն շատ գոհ պիտի մնայ։ Ուզողը կրնայ օխայով գնել։

663 19—24

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՚՚ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանճի զարեչրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաատարիկ ցաւոտ ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն ցաւով գիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, ոսկի, ճաչակաւոր և գիշ-ցկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, քնքշութիւն, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թմրեցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Ե. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ — Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ!! 197

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաբֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արբօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սըէրօ	1200
Գօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Դէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Դալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Դամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Դագօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ձիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Ետօնօ	1850
Դիւօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Դօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րոմէօ	1789		

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Բասբէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Կրէջամ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 15ին։

Դիմել առ գործակալս Տ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24. Քիւչիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ և Արեւելք [illegible]

Նաւանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ռումէնեան	10500	Եճիբշիըն	3500
Քէստրիան	10500	Ըրրժըն	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Անէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլիան	2500
Գուդոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	500
Ֆապիան	3500		

Ապրանքները առերբէն կը խնդրուի երկու ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 Հին տէրը մաքսատան

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ, [illegible], [illegible] և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	Նէբթի	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	3000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթըլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրփուլ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1900 Նոյեմբ. 1 (Ն. Տ.) հինգշաբթիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՈՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 224 խառն Առտու Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 223 խառն Իրկն. Ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմն.	3 —
12 43	» Կէօքճէ Քըրք »	2 20
1 41	» Սապօնճը Բունար »	1 38
2 34	» Ալաեունտ »	12 40
3 17	» Չէքիրլէր »	11 55
4 18	» Տէօյլէր »	11 8
4 47	» Ինհանիյէ »	10 24
5 11	» Համամ »	9 56
5 21	» Կազլիկէօլ համամ »	9 47
6 13	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9 15
6 48	» Պէօյիւք Չօպանլար »	8 22
7 41	» Չայ »	7 34
8 27	» Իսհագլու »	6 44
8 51	» Եասսըան »	6 19
9 20	» Աք շէհիր »	5 57
9 52	» Ազարի քէօյ »	5 19
10 34	» Չավուշճը քէօյ »	4 37
11 12	» Իլկին »	4 5
11 59	» Գատըն-Խանը »	3 13
12 48	» Սէրայ-Ինի »	2 31
1 20	» Մէյտան »	1 53
2 22	» Բունար-Պաշը »	12 48
3 —	ժմն. Գոնեա մկն.	12 —
իրկն.		առ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 124 խառն Առտու Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 123 խառն Իրկն. Ժ. Վ.
1 —	մկն. Էսկի Շէհիր ժմն.	12 41
1 49	» Աք Պունար »	11 54
2 35	» Ալըբու Քէօյ »	11 16
3 23	» Պէյլիք Ախուր »	10 20
4 38	» Սարիքէօյ »	9 13
5 35	» Պիչէր »	8 8
6 20	» Սարըլէր »	7 23
7 —	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	6 51
7 55	» Բօլաթլը »	5 59
9 17	» Մալը Քէօյ »	4 25
10 19	» Սէնճան Քէօյ »	3 10
11 12	ժմն. Էնկիւրիւ մկն.	2 15
իրկն.		առ.

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 խառն իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 424 խառն իրիկ. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առտու Ժ. Վ.	Թ. 234 խառն Առտու Ժ. Վ.
6 30	8 —	մկն. Համիտիէ ժմն.	5 42	7 12
6 48	8 18	ժմն. Ատա-Բազար մկն.	6 —	7 30

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 328 խառն Առտու Ժ. Վ.	Թ. 330 խառն Իրկն. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 327 խառն Առտու Ժ. Վ.	Թ. 329 խառն Իրկն. Ժ. Վ.
2 45	12 50	մկն. Ալաեունտ ժմն.	1 45	11 55
3 5	1 10	ժմն. Քէօթահեա մկն.	2 5	12 15

—)(111)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱԴՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԳ.

ՍՆՈՎՏՕՆԻ ԿԱԽԱՐԴԱՆՔԸ

6.

Երբ կը մտածէի Ուինիֆրէտին վրայ՝ Սնովտոնի մը մէջ անդունդի մը յատակը պառկած, վիշտս շատ մեծ էր։ Սակայն անտանելի չէր. չէր սպառնար խանգարել դատողութիւնս, վասն զի նոյն իսկ ան ատեն երբ շատ քիչ կը ճանչնայի Ուինֆայի դիւթութիւնը, կ'զգայի թէ որքան սերտ առնչութիւն կար իմ սիրականիս ու այն բլուրներուն միջեւ որ կը ճանչնային ու կը սիրէին զանի։ Բայց այն միջոցին որ իր մահը այնպիսի միջավայրի մը մէջ որ զարհուրելի տեսք մը ունէր, աչքիս առջեւ կ'երեւար սոսկալի պատկերով մը, այն միջոցին երբ ստոյգ կը թուէր թէ նկուղի մը մէջ մեռնիլը և չքաւորներու փոսի մը մէջ թաղուիլը սոսկալի ճշմարտութիւն մըն էր և ոչ թէ երեւակայութիւնը այն միջոցին բոլոր բովանդակ գեղեցկութիւնը որով երբեմն պճնուած կ'երեւար բնութիւնը, կը ջնջուէր, կ'աւրուէր կարծես սպունգով մը։ Աշխարհը ուրիշ բան չէր այլ եւս բայց եթէ ոսկերատուն մը, երկինքը ոչ այլ ինչ բայց միայն նենքիկելի պալատին տանիքը։ Բայց հիմա որ Սնովտոն խօսած էր ինծ, հին կեանքը որ ժամանակաւ աշխարհը գեղեցկացուցած և սիրելի դարձուցած էր ինծ, ետ կը դառնար նորէն։

Բովանդակ բնութիւնը հարուստ ու սրտիս խորունկ յուսովը ոգեւորուած կը թուէր։ Արեւուն ծագումն ու մուտքը Ուինինիին գիտակից կ'երեւային և թռչուններն անգամ կարծես կը դայլայլէին երգեմ. «Ողջ է ան»։

ԺԴ.

ՍԻՆՖԻԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՊԱՏԱՀԱՐԸ

1

Շաբաթներ կ'անցնէին այսպէս։ Այցելեցի այն ամէն տեսարանները որոնք ամենադոյզն կապակցութիւն մը ունէին Ուինինիին հետ։

Ինծի ամէնէն մօտ գտնուած երկու տեղերը՝ Ֆէրի Կլէն և Սուօլլօ Ֆօլզ՝ որոնցմէ միշտ խոյս տուած էի մինչեւ հիմա՝ ճամբորդներու սիրական ժամադրավայրերն ըլլալնուն համար՝ վերջի ձգեցի, որովհետեւ մասնաւորապէս կը փափաքէի տեսնել զանոնք լուսնկային։ Ֆէրի Կլէնի մասին՝ յաճախ լսած էի Ուինինիէն որ կ'ըսէր թէ ինչպէս սովորութիւն ունէր հոն երթալ լուսնկային և երեւակայել Թիլուիդ Թէկը կամ «Միջնամառնային Գիշերուան Երազ»ին մոգական տեսարանները, զորս պատմած էր իրեն շատ տարի առաջ, երեւակայել զանոնք այնքան կենդանի կերպով որ կրնար տեսնել ցից ժայռի մը վրայ՝ ձորակը շրջապատող խարակներուն մէջ՝ Տիտանի պատկերը, կանանչ հագուած, և ճակտին շուրջը տերեւներէ հիւսուած պսակ մը կրելով։ Գալով Սուօլլօ Ֆօլզի, շատ լաւ կը յիշեմ որ հոգին անկման իրիկունը, Ուինինին պատմեց ինծ կալլեռական առասպելը Սըր Ճօն Վինի՝ որ մեռաւ 17րդ դարուն և որուն ուրուականը՝ սահանքին յատակը բանտուած իր չարագործութեանց համար՝ ջուրերուն շառաչման ձայնը կը խափանէր իր սուլոցներով։ Այն աղէտալի գիշերը Ուինինին ըսաւ ինծ թէ մէկ քանի հազուադէպ առիթներու մէջ, երբ լուսինը կը փայլի շիտակ անդունդին ի վար, հեծիւնը օրհասականի հոնդիւն մը կը դառնայ։ Ես ճախ կը զարմանայի թէ ինչ բնական ձայն էր այս որ կրնար այս տեսակ սնունդ մատակարարել իմ վաղեմի թշնամիիս՝ աւելորդապաշտութեան։ Այսպէս գիշեր մը, երբ լուսինը կը շողար փայլուն, այնքան փայլուն որ լոյսը քիչ պակաս կը թուէր ցերեկուան լոյսէն, յառաջացայ Սուօլլօ Ֆօլզի ուղղութեամբ։

Որպէս զի հոն շատ մարդ չգտնէի, ուշ մեկնեցայ։ Բայց հանդիպեցայ ճամբան 3—4 հոգիի։ Մոռցած էի թէ լուսընկայի համար սէրս բոլորովին Ռոմանական ժառանգութիւն մըն էր։ Մոռցած էի թէ Անգլիացի զբօսաշրջիկներու ընտանիք մը զգուշութեամբ վար պիտի առնէ փեղկերը և պիտի գոցէ, վայելելու համար ճրագի, կանթեղի կամ կազի լոյսին շռայլութիւնը, մինչդեռ Ռոման մը պիտի բանայ բոլորովին վրանին դուռը՝ վայելելու համար այն լոյսը զոր ամէնէն աւելի կը սիրէ։ Երբ Սուօլլօ Ֆօլզի պանդոկին մօտեցայ, քայլերս կամացցուցի, որպէս զի երեւակայութիւնս կանխաւ վայելէ այն սիրուն տեսարանն որ ինծ կ'սպասէր։ Երբ անտառ մտայ, միմիայն մէկ հոգիի հանդիպեցայ, կնոջ մը, որ դարձաւ դէպ ի պանդոկ երբ ես գետին մօտեցայ։

Հետեւելով անծանօթ արահետին մինչեւ ձորակ, կանգ առի լճի մը եզերքը և նայեցայ ջուրին։ Ջուրը՝ ժայռէ բարձր պատերուն մէջտեղէն մինչեւ լճակը շրջապատող ցից ժայռերուն մակերեսը վար թափած ատեն, կը բաժնուէր 3 հեղեղներու, որոնք իրենք ալ նորէն կը բաժնուէին ու կը ցրուէին ցից ժայռերէ, վարը ծոցը չթափած դեռ ջրվէժներ ձեւացնելով։ Ամբողջութիւնը ընդարձակ ջրվէժ մը կ'երեւար լուսնի լոյսի, որուն վրայ աչքերը չէին յագենար նայելէ և սքանչանալէ։

Ջուրին շառաչիւնին մէջտեղ՝ ականջ դրի հեծիւնին որ այնքան խոր տպաւորութիւն բրած էր Ուինիֆրէտի վրայ, և իրաւցընէ ձայնի մէջէ ձայն մը կու գար կարծես, զոր Ուինիֆրէտի ականջներուն պէս աւելորդապաշտութեան ձայնալարին իւրաքանչիւր լարին վայ ժուած ականջներ կրնային դիւրաւ ընդունիլ իբր հեծիւնը Սըր Ճօն Վինի ուրուականին։

Մինչեւ յատակը բնաւ ճամբայ չի կար, բայց ես առանց մեծ դժուարութեան իջայ վար։ Հոս մարդկային խորհրդաւոր ձայնը նուազ զգալի ըլլալ կը թուէր հեղեղին շառաչիւնին մէջտեղ։ Բայց երբ վեր ելայ նորէն այն տեղ ուր կեցած էի նախ, տարօրինակ չզոյութիւն մը ունեցայ։ Հազիւ անկման գիշերը Ուինինիին ըսած խօսքերը միտքս ինկան այնպիսի աննկուն զօրութեամբ մը որ ջրվէժին ժխորը կարծես փոխուած էր Ռակսթոնի ծովեզրին վրայ փլրուող ալեակներու ձայնին և Սըր Ճօն Վինի հեծիւնն ալ՝ Ռաքսթոնի ժայռէն հասնող այն սուր ճիչին, որ աճարեկած էր Ուինինին ինչպէս և զիս։

Հետեւեալ գիշերը դուրս ելայ լուսնի լոյսով մը այնքան պայծառ որքան այն գիշերը որ Սուօլլօ Ֆօլզ գացեր էի։

Փօնթէյի կամուրջէն դեռ չանցած և դէպ ի Ֆէրի Կլէն չդարձած, կատարելապէս զգացի թէ որքան վիպական էր լուսընկան։ Ամէն անտառախիտ բլուր և ամէն անդունդ՝ ըլլայ ժայռուտ և մերկ, ըլլայ եղեւիններով զարդարուն՝ ողողուած էր լուսով։

Երբ Լին-Իր-Աֆանքի կամուրջը հասայ, քայլերս կամացցուցի դիտելու համար ձախ կողմս գտնուած այն սիրուն նրբուղին ուրկէ պիտի անցնէի Ֆէրի Կլէնի ժայռոտ ձորակը հասնելու համար, վասն զի անուշ բուրումներով յագեցած էր։

Ցանկարծ մէկու մը ձեռքը զգացի ուսիս վրայ։ Ետիս դարձայ։ Ռօնա Պօսուէլն էր։ Զարմացայ զանի տեսնելու, վասն զի կը կարծէի թէ բոլոր ժիփսի բարեկամներս, Պօսուէլները, Լովըլները և ուրիշները տակաւին Ներքին և Արեւելեան նահանգներուն մէջ ձիու տօնավաճառներուն ներկայ կը գտնուէին։

—Ճիշդ հիմա հոս եկանք, ըսաւ Ռօնա բայց երանի թէ չի գայինք։ Կ'ուզեմ վերադառնալ Ճիփսիական Չորակը և Ռինկթոն Վուտ. այս կ'ուզեմ ընել։

—Ո՞ւր է Վրանը. հարցուցի.

—Միեւնոյն տեղը, դէպ ի Պէթիս և Բէտըլ Գըլէկ։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)